

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΑΣ – ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΑΙΓΙΟΥ

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΟΠΤΙΚΗΣ & ΟΠΤΟΜΕΤΡΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

«Η επιστήμη της Οπτικής – Οπτομετρίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση»

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΒΑΛΙΑΝΤΗ

Εποπτεύων καθηγητής: Δρ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΛΑΓΟΥΜΙΝΤΖΗΣ

Αίγιο, Ιούνιος 2013

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η πτυχιακή αυτή εργασία αποτελεί την κορύφωση των σπουδών μου στο Α.Τ.Ε.Ι Πάτρας, Παράρτημα Αιγίου, τμήμα Οπτικής και Οπτομετρίας.

Αρχικά, θα ήθελα να αναφερθώ στο χαρακτήρα της μελέτης αυτής και να επισημάνω το σκοπό της. Είναι μια ερευνητική βιβλιογραφική εργασία βασισμένη σε επιστημονικά κείμενα, μέσα από την οποία μπορούμε να αποκομίσουμε μια ομοιόμορφη εικόνα του επαγγέλματος της οπτικής - οπτομετρίας, μιας που η εξέλιξή του στην Ευρωπαϊκή Ένωση ποικίλλει σε κάθε χώρα.

Επειδή το επάγγελμα του οπτικού - οπτομέτρη έχει διαφορετικό γνωστικό και επαγγελματικό επίπεδο σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες, η μελέτη εστιάζει σε αυτές τις πτυχές και μου δίνει τη δυνατότητα να έχω πολλές επιλογές στην τελική μου απόφαση για το που θα το εξασκήσω. Στην εποχή που ζούμε με όλα τα ζητήματα που μας περιβάλλουν, ολοένα και περισσότερος κόσμος αναζητεί καλύτερες συνθήκες εργασίας και πιστεύω ότι μέσα από την εργασία δίνονται κάποιες ιδέες για την επαγγελματική αποκατάστασή τους.

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω τον καθηγητή μου Δρ. Γεώργιο Λαγουμιντζή για τη βοήθεια και καθοδήγησή του σε όλη τη διάρκεια εκπόνησης της παρούσας εργασίας.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Αισθάνομαι την ανάγκη να επισημάνω την απέραντη ευγνωμοσύνη μου στους γονείς μου και στα αγαπημένα μου αδέρφια για όλα όσα μου έχουν προσφέρει κατά τη διάρκεια των φοιτητικών μου χρόνων και την αμέριστη υποστήριξή τους σε κάθε μου επιλογή.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω για ακόμη μια φορά τον επιβλέποντα καθηγητή μου Δρ. Γεώργιο Λαγουμιντζή για την εμπιστοσύνη και την αφιέρωση πολύτιμου χρόνου, ώστε να ολοκληρωθεί η εργασία.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Με την πάροδο των χρόνων, ο οπτικός - οπτομέτρης θεωρείται όλο και περισσότερο ως ένα επάγγελμα υγειονομικής φροντίδας παρά τις παραδοσιακές χειροτεχνικές του δραστηριότητες. Αυτό συμβαίνει σε ορισμένες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπου εξαιτίας του αυξανόμενου κόστους της ιατρικής περίθαλψης και της μείωσης του αριθμού των οφθαλμιάτρων, η προσφορά των οπτικών - οπτομετρών στην πρωτοβάθμια υγειονομική φροντίδα των ματιών είναι αξιοσημείωτη αλλά και διαφορετική ανάλογα με τις συνθήκες της κάθε χώρας.

Ωθηση για την εκπόνηση της μελέτης αυτής αποτέλεσε η πολύπλοκη διαδικασία εκπαίδευσης και κατάρτισης του επαγγέλματος στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σκοπός της είναι να απεικονιστεί το πεδίο των δραστηριοτήτων του επαγγέλματος και η αυξανόμενη σημασία του στη δημόσια υγεία στην Ευρώπη.

Στο πρώτο κεφάλαιο περιγράφεται η διαδικασία της λειτουργίας της όρασης και γίνεται αναφορά στις πιο σημαντικές ικανότητες της ανθρώπινης όρασης, των οποίων η μέτρηση είναι ειδίκευση της επιστήμης της οπτομετρίας. Στο δεύτερο κεφάλαιο γίνεται μια ιστορική αναδρομή στους συλλόγους που έπαιξαν καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση του επαγγέλματος στις χώρες - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης όπως είναι σήμερα. Στο τρίτο κεφάλαιο επισημαίνεται η λειτουργικότητα του οπτικού - οπτομέτρη στην Ελλάδα, όσον αφορά τον εκπαιδευτικό τομέα μέσα από τις σχολές που διαθέτει, τη νομοθεσία και τις επιλογές που προσφέρει για την άσκησή του. Στο τέταρτο κεφάλαιο δίνονται πληροφορίες σχετικά με το Ευρωπαϊκό Δίπλωμα Οπτικής Οπτομετρίας για την απόκτηση και εκμετάλλευσή του. Το πέμπτο κεφάλαιο σχετίζεται με το προφίλ της κάθε χώρας όπως αυτό διαμορφώνεται μέσα από το ECOO Blue Book.

Η χρησιμότητα της πτυχιακής μου εργασίας είναι η ανάδειξη της σπουδαιότητας της οπτικής - οπτομετρίας στον τομέα της υγιεινής περίθαλψης της όρασης, καθώς φυσικά και τα προβλήματα που αντιμετωπίζει το επάγγελμα στις χώρες της Ευρώπης μια εκ των οποίων είναι και η Ελλάδα.

SUMMARY

Over the years, the profession of optics and optometry is increasingly seen as a health care profession than traditional handicraft activities. This happens in some European Union countries, where due to the rising costs of health care and reducing the number of ophthalmologists, the supply of optical - optometrists in primary health care of the eyes is remarkable and different according to the circumstances of each country.

Impetus for conducting this study was the complex process of education and training of the profession in the European Union. Its purpose is to illustrate the scope of activities of the profession and its increasing importance in public health in Europe.

The first chapter describes the process of visual function and makes reference to the most important capabilities of human vision, whose measurement is skilled science of optometry. The second chapter is a throwback to the clubs that played a decisive role in shaping the profession in the member states of the European Union as it is nowadays. The third chapter highlights the functionality of the optical-Optometrists in Greece, concerning the educational sector through the schools which are available, legislation and options it offers for its exercise. The fourth chapter provides information on the European Diploma in Optics and Optometry for its acquisition and utilization. The fifth chapter is related to the profile of each country as constituted through the ECOO Blue Book.

The usefulness of my thesis work is to emphasize the importance of visual-optometry in sector of health care of eyes, and of course the problems facing the profession in European countries one of which is Greece.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	i
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ.....	ii
ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	iii
SUMMARY.....	iv
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	v
ΣΥΜΒΟΛΙΣΜΟΙ - ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ	vii
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
ΚΥΡΙΩΣ ΘΕΜΑ	3
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΟΡΑΣΗΣ	3
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΟΠΤΙΚΗΣ – ΟΠΤΟΜΕΤΡΙΑΣ.....	4
2.1 Η επιστήμη της Οπτικής και Οπτομετρίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση	4
2.2 Ο καθοριστικός ρόλος της ECOO.....	6
2.2.1 Η ίδρυση της GOMAC.....	6
2.2.2 Η ίδρυση της PEG.....	9
2.2.3 Το έργο της ECOO.....	11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΟΠΤΙΚΟΥ - ΟΠΤΟΜΕΤΡΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	15
3.1 Ο ορισμός του οπτικού – οπτομέτρη στην Ελλάδα.....	16
3.2 Η νομοθεσία στην Ελλάδα.....	17
3.3 Σχολές στην Ελλάδα.....	18
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΠΛΩΜΑ.....	24
4.1 Γενικά στοιχεία Ευρωπαϊκού Διπλώματος.....	24
4.2 Πληροφορίες υποψηφίων του Ευρωπαϊκού Διπλώματος.....	25
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΤΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΟΥ ΟΠΤΙΚΟΥ - ΟΠΤΟΜΕΤΡΗ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ.....	26
5.1. Ο αριθμός και το μέγεθος του επαγγέλματος.....	26
5.2 Το καθεστώς του επαγγέλματος.....	31
5.3 Το πεδίο εφαρμογής της πρακτικής.....	36
5.4 Κοινωνία και δημόσια υγεία.....	38
5.5 Εκπαίδευση και κατάρτιση του επαγγέλματος.....	38
5.6 Οι πιο σημαντικές χώρες στην Ε.Ε όσον αφορά το επάγγελμα.....	41
5.6.1 Βέλγιο.....	41

5.6.2 Γερμανία.....	41
5.6.3 Δανία.....	42
5.6.4 Ελβετία.....	42
5.6.5 Ηνωμένο Βασίλειο.....	42
5.6.6 Ισπανία.....	43
5.6.7 Νορβηγία.....	44
5.6.8 Ολλανδία.....	44
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	46
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	48

ΣΥΜΒΟΛΙΣΜΟΙ - ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

Γενικό Συμβούλιο Οπτικών à General Optical Council (GOC)

Διεθνής Οπτομετρική και Οπτική Λίγκα à International Optometric and Optical League (IOOL)

Ένωση των Οπτικών της Κοινής Αγοράς à Groupement des Opticiens du Marché Commun (GOMAC)

Ευρωπαϊκή Ένωση à Ε.Ε

Ευρωπαϊκή Ένωση Σχολείων και Σχολών Οπτομετρίας à Association of European Schools and Colleges of Optometry (AESCO)

Ευρωπαϊκή Ένωση Πανεπιστημίων, Σχολείων και Σχολών Οπτομετρίας à Association of European Universities, Schools and Colleges of Optometry (AUESCO)

Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα à ΕΟΚ

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Οπτομετρίας à European Council of Optometry (ECOO)

Μαθήματα Γενικής Υποδομής à ΜΓΥ

Μαθήματα Εδικής Υποδομής à ΜΕΥ

Μαθήματα Ειδικότητας à ΜΕ

Μαθήματα Διοίκησης, Οικονομίας, Νομοθεσίας και Ανθρωπιστικών Σπουδών à ΔΟΝΑ

Παγκόσμιο Συμβούλιο Οπτομετρίας à World Council of Optometry (WCO)

Πανελλήνια Ένωση Οπτικών και Οπτομετρών à Π.Ε.Ο.Ο.

Πανευρωπαϊκός Όμιλος à Pan European Group (PEG)

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε) αποτελεί έναν μοναδικό σχηματισμό οικονομικής και πολιτικής συνεργασίας ανάμεσα σε 27 ευρωπαϊκές χώρες. Αρχικά στόχευε στην προώθηση της οικονομικής συνεργασίας ανάμεσα στις έξι ιδρυτικές χώρες, ενώ στη συνέχεια δημιουργήθηκε μια μεγάλη ενιαία αγορά, η οποία αναπτύσσεται δυναμικά και εφαρμόζεται σε όλα τα κράτη μέλη, εξασφαλίζοντας την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, των υπηρεσιών και των ανθρώπων. Επομένως, αν αναλογιστεί κανείς τη σημασία της Ε.Ε το πρώτο που του έρχεται στο μυαλό είναι η προαγωγή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η ανθρωπίνη αξιοπρέπεια, η ελευθερία, η δημοκρατία, η ισότητα, το κράτος δικαίου και ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που αποτελούν θεμελιώδεις αξίες της ΕΕ. Ωστόσο υπάρχει ισότητα σε όλους τους τομείς πραγματικά;

Αυτό είναι ένα ερώτημα που προκύπτει αν σκεφτούμε την κατάσταση που επικρατεί σε κάθε ευρωπαϊκή χώρα όσον αφορά το επάγγελμα του οπτικού και οπτομέτρη. Σε κάποιες χώρες θεωρούνται ως δύο αυτοτελή επαγγέλματα και σε άλλες ως ενιαίο. Αυτό κατευθύνεται ουσιαστικά από τις συνθήκες που επικρατούν σε κάθε κράτος. Επηρεάζεται από το εύρος της διαθέσιμης εκπαίδευσης και κατάρτισης που παρέχεται, την οργάνωση και τη νομοθεσία, αλλά και από τη σχέση των επιστημών αυτών με την οφθαλμολογία. Όλοι αυτοί οι παράγοντες συντείνουν στην μη αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων από τα κράτη μέλη το ίδιο.

Άλλωστε, αυτός ήταν και ο σκοπός της μελέτης αυτής. Δηλαδή να απεικονιστεί το πεδίο των δραστηριοτήτων του επαγγέλματος, να ερευνηθούν τα εκπαιδευτικά συστήματα και να διαπιστωθούν οι αρμοδιότητες που απαιτούνται από ένα άτομο για να ασκήσει το επάγγελμα σε κάθε χώρα. Επιπλέον, μια άλλη πρόθεσή μου ήταν να τονιστεί η αυξανόμενη σημασία του επαγγέλματος στη δημόσια υγεία στην Ευρώπη.

Σε πρώτο στάδιο, η εργασία ξεκινάει με τα βήματα που ακολουθούνται για τη σωστή λειτουργία της όρασης μέσω της οπτικής οδού. Επιπλέον γίνεται αναφορά στις παραμέτρους του οπτικού συστήματος, οι οποίες είναι αναγκαίο να αναπτυχθούν σωστά για να υπάρξει και σωστή όραση. Στη συνέχεια επισημαίνονται οργανισμοί, οι οποίοι με τις ενέργειες, τις εισηγήσεις και τις αποφάσεις τους σχετικά με τα διάφορα ζητήματα που προέρχονται από τη σύγκριση τη διαφορετικής άσκησης του επαγγέλματος μεταξύ των χωρών της Ευρώπης, έπαιξαν σπουδαίο ρόλο στην πορεία του οπτικού - οπτομέτρη.

Ακολουθεί η θέση του οπτικού - οπτομέτρη στην ελληνική κοινωνία σύμφωνα με τα νομοθετικά πλαίσια, την εκπαίδευση που του προσφέρεται, τις ευκαιρίες που του δίνονται στον επαγγελματικό τομέα και γενικότερα τη σημασία του επαγγέλματος στο χώρο της υγειονομικής περίθαλψης. Η ενότητα αυτή είναι σημείο αναφοράς, καθώς μας δίνει πληροφορίες για την κατάσταση που επικρατεί στη χώρα μας και μας ωθεί στο να προβληματιστούμε για το μέλλον του επαγγέλματος.

Εν συνεχεία, εφιστώ την προσοχή στο Ευρωπαϊκό Δίπλωμα Οπτικής Οπτομετρίας. Το Δίπλωμα αυτό έχει αναπτυχθεί με σκοπό την εναρμόνιση των προτύπων της οπτομετρίας, έτσι ώστε να διευκολύνει περαιτέρω την ελεύθερη διακίνηση και εγκατάσταση των οπτομετρών σε όλη την Ευρώπη. Αυτό θα το

καταστήσει ευκολότερο για τους κατόχους του Διπλώματος να το εξασκήσουν σε όλα τα κράτη μέλη.

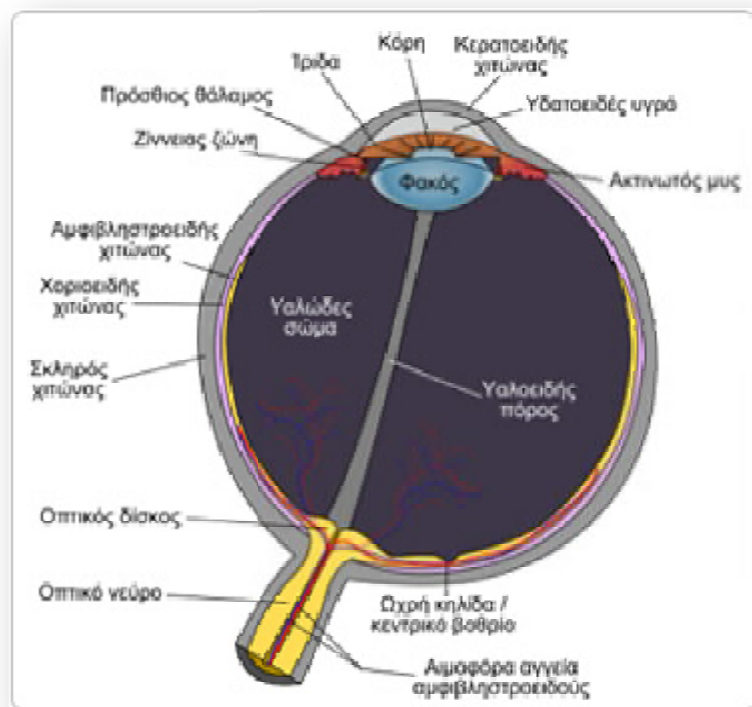
Κλείνοντας, το τελευταίο κεφάλαιο σχετίζεται με το προφίλ της κάθε χώρας όπως αυτό διαμορφώνεται μέσα από το ECOO Blue Book. Πιο συγκεκριμένα εξετάζονται οι πέντε βασικοί τομείς του επαγγέλματος. Δηλαδή, ο αριθμός και το μέγεθος του επαγγέλματος, το καθεστώς του επαγγέλματος, το πεδίο εφαρμογής της πρακτικής του, ο ρόλος που έχει στη δημόσια υγεία, καθώς και η εκπαίδευση και κατάρτιση του επαγγέλματος.

Τα συμπεράσματα στα οποία κατέληξα από τη μελέτη μου με βοήθησαν να κατανοήσω περισσότερο τη φύση και σημασία του οπτικού - οπτομέτρη, τη συνεισφορά του στο χώρο της υγείας, καθώς φυσικά και τα προβλήματα που αντιμετωπίζει το επάγγελμα στις ευρωπαϊκές χώρες, μια εκ των οποίων είναι και η Ελλάδα.

ΚΥΡΙΩΣ ΘΕΜΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΟΡΑΣΗΣ

Μέσα από το οπτικό μας σύστημα παίρνουμε το 80% των ερεθισμάτων από το περιβάλλον, επομένως γίνεται εύκολα αντιληπτό από όλους το πόσο απαραίτητη είναι η αίσθηση της όρασης καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του ανθρώπου, και όχι μόνο, παρόλο που η όραση θεωρείται μια πολύπλοκη διαδικασία. Η όραση είναι μια δυναμική διαδικασία, που μας επιτρέπει να συλλέγουμε και να επεξεργαζόμαστε πληροφορίες από το περιβάλλον που ζούμε και στη συνέχεια να προγραμματίζουμε και να εκτελούμε τις κινήσεις μας μέσα σε αυτό. Όργανο αντίληψης είναι τα μάτια, ενώ το αντικείμενο της αντίληψης είναι το φως.

Εικόνα 1.1: Τα μέρη του ανθρώπινου ματιού

Πηγή: <http://ahci.wikispaces.com/Eye-tracking>

Το οπτικό μας πεδίο και η ποιότητα της όρασής μας βελτιώνονται λόγω της ύπαρξης δύο οφθαλμών. Το φως του περιβάλλοντος εισέρχεται στον κάθε οφθαλμό από τα διάφορα αντικείμενα που ανακλάται ή που εκπέμπεται. Έπειτα, διαθλάται στα διαθλαστικά μέσα του ματιού - κερατοειδή, υδατοειδές υγρό, κρυσταλλοειδή φακό, υαλώδες σώμα - για να σχηματίσει στον αμφιβληστροειδή το είδωλο, το οποίο είναι μικρότερο και ανάποδα. Στον αμφιβληστροειδή χιτώνα υπάρχουν πάρα πολλοί κατάλληλοι φωτοϋποδοχείς, οι οποίοι χωρίζονται σε κωνία και ραβδία, που βοηθούν στην αντίληψη του χρώματος και του σχήματος. Αυτοί οι υποδοχείς ενεργοποιούνται ανάλογα με το χρώμα και την ένταση του φωτός, και μέσω των διπολικών κυττάρων

μεταφέρουν το οπτικό ερέθισμα στα γαγγλιακά κύτταρα και έπειτα στο οπτικό νεύρο. Τα δύο οπτικά νεύρα διασυνδέονται ενδοκρανιακά μέσω του οπτικού χιάσματος, ενώ ακολούθως το ερέθισμα περνάει από τις οπτικές ταινίες για να φτάσει στα έξω γονατώδη σώματα. Αυτά με τη σειρά τους θα το οδηγήσουν μέσω της οπτικής ακτινοβολίας στον οπτικό φλοιό του ινιακού λοβού του εγκεφάλου. Εδώ γίνεται η τελική επεξεργασία των μηνυμάτων, γι' αυτό και ο οπτικός φλοιός θεωρείται το κέντρο της όρασης.

Όραση δε σημαίνει μόνο "βλέπω καθαρά μια εικόνα". Για παράδειγμα, αν κάποιος έχει οπτική οξύτητα 10/10, δε σημαίνει ότι έχει και καλή όραση. Η οπτική οξύτητα, δηλαδή η ικανότητα να διακρίνουμε λεπτομέρειες σε μακρινή απόσταση, είναι μια μόνο από τις πολλές ικανότητες που πρέπει να έχει η κυρίαρχη αυτή αίσθηση. Μερικές άλλες πολύ σημαντικές ικανότητες της ανθρώπινης όρασης είναι η αντίληψη του βάθους, η διόφθαλμη συνεργασία, η μύση - σύγκλιση - προσαρμογή, η περιφερική όραση, οι οφθαλμικές κινήσεις, η οπτική αντίληψη και η οπτοκινητική συνεργασία, των οποίων η σωστή ανάπτυξη και λειτουργία τους είναι απαραίτητες για την άνετη απόδοση σε πολλές δραστηριότητες, όπως στην εργασία, στο σχολείο, στην οδήγηση, στον αθλητισμό. Η επιστήμη που εξειδικεύεται στη μέτρηση αυτών των παραμέτρων του οπτικού συστήματος, και όχι μόνο, είναι η οπτομετρία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΟΠΤΙΚΗΣ – ΟΠΤΟΜΕΤΡΙΑΣ

2.1 Η επιστήμη της Οπτικής και Οπτομετρίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Η Ευρώπη είναι η τέταρτη σε έκταση ήπειρος του πλανήτη μας. Από τις πιο παλιές εποχές μέχρι και σήμερα, αποτέλεσε το σταυροδρόμι από το οποίο πέρασαν, έμειναν, διασταυρώθηκαν διάφορες φυλές κι έτσι αναπτύχθηκαν οι διάφοροι πολιτισμοί. Από τις διασταυρώσεις αυτές δημιουργήθηκαν τελικά και οι σημερινές φυλές των Ευρωπαίων. Έτσι, η ευρωπαϊκή ήπειρος παρουσιάζει κυριολεκτικά ένα μωσαϊκό από φυλές. Η αύξηση του πληθυσμού της Ευρώπης, λοιπόν, είναι το αποτέλεσμα ενός συνδυασμού φυσικής αύξησης - αφού ο ετήσιος αριθμός των γεννήσεων υπερβαίνει τον αριθμό των θανάτων - και καθαρής μετανάστευσης - μιας και ο αριθμός των ατόμων που εγκαθίστανται στην Ε.Ε υπερβαίνει των αριθμό εκείνων που την εγκαταλείπουν. Υπολογίζεται ότι υπάρχουν πάνω από 200 γλώσσες, έτσι η γνώση ξένων γλωσσών αποκτά όλο και μεγαλύτερη σημασία, καθώς η παγκοσμιοποίηση συνεπάγεται αύξηση των επαφών με άτομα από άλλες χώρες. Με την εκπαίδευση βελτιώνονται τα προσόντα του εργατικού δυναμικού, ώστε να μπορεί να αντιμετωπίσει καλύτερα τον συνεχώς αυξανόμενο διεθνή ανταγωνισμό. Βέβαια, το ποσό των δαπανών για την εκπαίδευση ποικίλλει από χώρα σε χώρα. Πολλά άτομα θεωρούν πλεονέκτημα το ότι η χώρα τους είναι μέλος της Ε.Ε και πιστεύουν ότι έχει αποκομίσει σημαντικά οφέλη από τη συμμετοχή της στην Ένωση. Ωστόσο, τα αριθμητικά στοιχεία σχετικά με τα επίπεδα ευημερίας, τη συμπεριφορά, τις δαπάνες για την παιδεία και την εκμάθηση γλωσσών αποκαλύπτουν ορισμένες από τις ομοιότητες και τις διαφορές μεταξύ των κρατών μελών της Ε.Ε. Μια ήπειρος όπως είναι η Ευρώπη, και πιο συγκεκριμένα η Ε.Ε, με ένα τόσο μεγάλο πλήθος χωρών, με πληθυσμό που αγγίζει το μισό δισεκατομμύριο,

με τεράστια πολυμορφία στη γλώσσα, στον πολιτισμό, στα ήθη και τα έθιμα, πόσο εύκολο είναι να διατηρηθεί σε όλα τα κράτη μέλη, στο ίδιο επίπεδο, με ενιαίο σύστημα εκπαίδευσης, κατάρτισης και αγοράς το επάγγελμα του οπτικού και οπτομέτρη;

Οι δύο αυτές επιστήμες - οπτική και οπτομετρία - σε κάποιες χώρες της Ευρώπης θεωρούνται ως αυτόνομα επαγγέλματα και σε άλλες λειτουργούν συνδυαστικά ως ενιαίο. Επειδή λοιπόν έχουν εξελιχθεί σε διάφορες ταχύτητες εντός της Ευρώπης και παραμένουν σε διαφορετικά στάδια της ανάπτυξης, είναι δύσκολο κάποιος να δώσει μια ομοιόμορφη εικόνα του επαγγέλματος, εύκολα αντιληπτή με μια ματιά. Σύμφωνα με τις συνθήκες της κάθε χώρας, το πεδίο εφαρμογής της άσκησης των οπτικών και των οπτομετρών ποικίλλει, και αυτό καθορίζεται από διάφορους παράγοντες, όπως είναι η έκταση της διαθέσιμης κατάρτισης, η νομοθεσία, η οργάνωση του επαγγέλματος αλλά και το σχετικό μέγεθος και η στάση της οφθαλμολογίας ως προς την οπτομετρία. Σε ορισμένες χώρες της Ευρώπης, η μείωση του αριθμού των οφθαλμιάτρων ή ακόμη και το αυξανόμενο κόστος της ιατρικής περίθαλψης, μεταβιβάζουν την πρωτοβάθμια υγειονομική φροντίδα των οφθαλμών ολοένα και περισσότερο σε οπτικούς και οπτομέτρες. Συνεπώς, άτομα με αυτά τα επαγγέλματα θα πρέπει να τους διακατέχει υψηλό επίπεδο κατάρτισης και εκπαίδευσης, έχοντας ως στόχο τη διατήρηση της ευκρινούς όρασης του ανθρώπου για την άρτια ποιότητα της ζωής του.

Σύμφωνα με το Παγκόσμιο Συμβούλιο Οπτομετρίας (WCO), η οπτομετρία είναι ένα αυτόνομο επάγγελμα στο χώρο της υγείας, με την κατάλληλη εξειδικευμένη εκπαίδευση και ασκείται αποκλειστικά από πτυχιούχους αναγνωρισμένων σχολών που έχουν εξασφαλίσει και την άδεια ασκήσεως του επαγγέλματος και οπτομέτρες είναι επαγγελματίες πρωτοβάθμιας υγειονομικής περίθαλψης των ματιών και του οπτικού συστήματος, η οποία περιλαμβάνει τη διάθλαση, τη συνταγογράφηση, τη χορήγηση οπτικών ειδών, τη διάγνωση και διαχείριση της ασθένειας στο μάτι και τέλος την αποκατάσταση του οπτικού συστήματος σε φυσιολογικά επίπεδα.

Η επιστήμη της Οπτικής είναι ο κλάδος της Φυσικής, που μελετά τη συμπεριφορά και τις ιδιότητες του φωτός, ενώ επιπλέον περιγράφει και τα φαινόμενα που διέπουν την αλληλεπίδραση του φωτός με την ύλη. Περιγράφει τη συμπεριφορά του ορατού, του υπέρυθρου και του υπεριώδους φωτός. Παρ' όλα αυτά, επειδή το φως είναι ηλεκτρομαγνητικό κύμα, ανάλογα φαινόμενα εμφανίζουν οι ακτίνες Χ, τα μικροκύματα, τα ραδιοκύματα, όπως και άλλες μορφές ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας. Γι' αυτό η οπτική θεωρείται και ως ένα υπο-πεδίο του ηλεκτρομαγνητισμού, ενώ η πλειοψηφία των οπτικών φαινομένων μπορούν να περιγραφούν από τις εξισώσεις του Maxwell για τον ηλεκτρομαγνητισμό. Επειδή όμως η ορατή αντίληψη του χώρου και της ύλης γίνεται με φακούς που βρίσκονται στα όργανα της όρασης, τους οφθαλμούς, κύριο αντικείμενο μελέτη της οπτικής είναι επίσης και τα οπτικά μέσα (κάτοπτρο, φακός, οπτική ίνα κ.α.) και όργανα (κάμερα, μικροσκόπιο, τηλεσκόπιο κ.α.). Οι οπτικοί αποτελούν ένα παραϊατρικό επάγγελμα. Είναι άρτια εκπαιδευμένοι για τη σωστή εκτέλεση της συνταγής ενός οφθαλμιάτρου ή οπτομέτρη (σε όσες χώρες επιτρέπεται αυτό), έτσι ώστε να επεξεργάζονται, να τοποθετούν και να προσαρμόζουν τους φακούς οράσεως στο σκελετό και να παραδίδουν τα γυαλιά οράσεως/ηλίου ή τους φακούς επαφής στον διοπτροφόρο για την καλύτερη δυνατή εφαρμογή τους. Οι οπτικοί παρέχουν ειδικευμένες υπηρεσίες σε μια μεγάλη γκάμα προϊόντων, χρησιμοποιώντας προχωρημένες τεχνολογίες σε

σκελετούς και φακούς, έτσι ώστε κάθε ζευγάρι γυαλιών να είναι κατασκευασμένο σωστά, σύμφωνα με τις ανάγκες κάθε ατόμου που το χρειάζεται.

2.2 Ο καθοριστικός ρόλος της ECOO

Σημαντικό βήμα αποτελεί και η δημιουργία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Οπτομετρίας και Οπτικής (ECOO) εδώ και αρκετά χρόνια, μιας και είναι η οργάνωση που εκπροσωπεί τα συμφέροντα των οπτικών και οπτομετρών από 27 ευρωπαϊκές χώρες και έχει ως όραμα τη βελτίωση της όρασης, παρέχοντας υψηλής ποιότητας υπηρεσίες όσον αφορά τους οπτικούς και οπτομέτρους σε όλη την Ευρώπη. Στην αποστολή της ECOO εντάσσεται η δημιουργία ενός εναρμονισμένου εκπαιδευτικού συστήματος για την οπτομετρία και την οπτική, σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό δίπλωμα οπτομετρίας και οπτικής, αλλά και η ανάπτυξη του πεδίου εφαρμογής της άσκησης των οπτικών και οπτομετρών, ώστε να ισχύουν και να αναγνωρίζονται οι ίδιες προδιαγραφές σε όλες τις ευρωπαϊκές χώρες. Αυτό προκύπτει αν συνειδητοποιήσουμε την τεράστια ποικιλία των πολιτισμικών διαφορών που υπάρχουν στην Ε.Ε αλλά και τις οικονομικές διακυμάνσεις - διαφοροποιήσεις στα κράτη μέλη.

Εικόνα 2.1: Το λογότυπο της ECOO

2.2.1 Η ίδρυση της GOMAC

Κάνοντας μια ιστορική αναδρομή και μελετώντας όσα έχουν γίνει για την καλύτερη οργάνωση του επαγγέλματος σε ευρωπαϊκό επίπεδο, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι είναι προσπάθειες 50 και χρόνων. Η αρχή έγινε με την ίδρυση της Ένωσης των Οπτικών της Κοινής Αγοράς (GOMAC) στις 8 Ιουνίου του 1960 στο Λουξεμβούργο. Στα μέλη της ανήκαν οπτικοί φορείς των έξι ιδρυτικών κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (ΕΟΚ), τα οποία είναι το Βέλγιο, η Γαλλία, η Γερμανία, η Ιταλία, το Λουξεμβούργο και οι Κάτω Χώρες. Η GOMAC δεν είχε ένα ακριβές νομικό καθεστώς και η γλώσσα εργασίας ήταν τα γαλλικά.

Οι αρχικοί βασικοί σκοποί για την ίδρυσή της ήταν να εξεταστούν όλα τα προβλήματα που αφορούν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του επαγγέλματος και

η επιθυμία για την εναρμόνιση της επαγγελματικής κατάρτισης, ώστε να επιτευχθεί η ισοτιμία των προσόντων. Αργότερα, το Σεπτέμβριο του 1967 προστέθηκαν και άλλοι, όπως η εκπροσώπηση των οπτικών και των συμφερόντων τους σε σχέση με τις οργανώσεις της ΕΟΚ και των άλλων εμπλεκόμενων ευρωπαϊκών οργανισμών, η προάσπιση των συμφερόντων των αμέτροπων, η καθιέρωση των αρχών της επαγγελματικής οργάνωσης με σκοπό την απόκτηση της ισότητας στα διπλώματα που παρέχουν δικαιώματα για την άσκηση του επαγγέλματος και τέλος, η μελέτη και έρευνα για την επίλυση των προβλημάτων που ενδέχεται να προκύψουν για το επάγγελμα σε ευρωπαϊκό πλαίσιο.

Ένας από τους πρώτους πρακτικούς στόχους της GOMAC ήταν να ασκήσει πιέσεις στην ΕΟΚ δίνοντας μια οδηγία για την εναρμόνιση του επαγγέλματος και να επιτρέψει στους οπτικούς να ασκήσουν το επάγγελμα σε άλλα κράτη μέλη. Μια τέτοια οδηγία προτάθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και αφού θεωρήθηκε από την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, πρότειναν ότι εφόσον έχει επιτευχθεί ένα ορισμένο επίπεδο εκπαίδευσης, θα πρέπει να επιτρέπεται στους οπτικούς να εκτελούν υποκειμενική και αντικειμενική διάθλαση, να συνταγογραφούν διορθωτικά γυαλιά - αλλά χωρίς να γίνεται η ανίχνευση παθολογίας - και στην περίπτωση των ασθενών κάτω από την ηλικία των δεκαέξι, μόνο με βάση μιας οφθαλμολογικής εξέτασης η οποία να μην ξεπερνά τους έξι μήνες. Μετά την άφιξη της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου στην ΕΟΚ την 1η Ιανουαρίου 1973, η Επιτροπή απέσυρε τελικά την πρότασή αυτή για την υιοθέτηση της οδηγίας. Οι διαφορές στις απόψεις αντικατοπτρίζουν όχι μόνο τις διαφορετικές δομές και τα επίπεδα του επαγγέλματος στα κράτη μέλη, αλλά και τις εθνικές εξελίξεις, οι οποίες ήταν ανεξάρτητες μεταξύ τους.

Η οπτομετρία ήταν μια καινούργια έννοια σχετικά, γι' αυτό και υπήρχε αβεβαιότητα για τη θέση της στην Ευρώπη. Για παράδειγμα, το 1979 στο Βέλγιο υπήρχαν δύο απόψεις για την οπτομετρία ως ελεύθερο επάγγελμα: μόνο διάθλαση ή διάθλαση με τη χορήγηση οπτικών ειδών. Στη Γερμανία, το επάγγελμα επέμεινε στη διατήρηση της «Dreiklang» δομής, δηλ. τη συνταγογράφηση των γυαλιών, τη συναρμολόγηση και χορήγηση. Στη Δανία, υπήρξε λόγος για διαχωρισμό των οπτικών και των οπτομετρών. Το ζήτημα της διάσπασης του επαγγέλματος σε δύο ήταν ξεκάθαρο στην Ευρώπη, αλλά προκάλεσε επίσης μεγάλη αντιπολιτευτική αντίδραση.

Η GOMAC συνήλθε σε ολομέλεια στις 26 Μαΐου 1986 στο Παρίσι, κατά την οποία συμμετείχαν 12 χώρες. Οργανώσεις από την Ελλάδα, την Πορτογαλία και το Ηνωμένο Βασίλειο είχαν γίνει μέλη. Ο Ian Hunter (Ηνωμένο Βασίλειο) υποστήριξε μια πρόταση για την αμοιβαία αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων που απαιτούν εκπαίδευση σε πανεπιστημιακό ή ισοδύναμο επίπεδο. Με δική του προτροπή, πραγματοποιήθηκε μια ακόμη συνάντηση της GOMAC στις 22 Σεπτεμβρίου 1986 στο Παρίσι, κατά την οποία εκπροσωπήθηκαν δώδεκα χώρες και το θέμα αυτό συζητήθηκε και πάλι. Αποφασίστηκε να δημιουργηθεί μια επιτροπή εκπαίδευσης για να μελετήσει την πρόταση για μια ευρωπαϊκή οδηγία για την αμοιβαία αναγνώριση των διπλωμάτων. Η ιδέα μιας οδηγίας εναρμόνισης απορρίφθηκε από την πλειοψηφία των συνέδρων. Επίσης, έγινε μια πρόταση από τον José Castivia (Ισπανία) για να συμπεριληφθεί η λέξη «οπτομέτρης» στο όνομα της GOMAC και συμφωνήθηκε να μελετηθεί η πρόταση. Ο ίδιος επανέλαβε την πρότασή του σε επιστολή, με ημερομηνία 14 Απριλίου 1987, προς το Γενικό

Γραμματέα, στην οποία συνέδεσε ακόμη την ιδέα της ανάπτυξης ενός κοινού προσόντος βασισμένο στην τριετή μελέτη δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, το επίπεδο το οποίο καθορίζεται από το προσχέδιο οδηγίας για την αμοιβαία αναγνώριση των διπλωμάτων.

Τα παραπάνω θέματα υπογράμμισαν τις δυσκολίες της σύγκρισης της διαφορετικής άσκησης του επαγγέλματος μεταξύ των χωρών της Ευρώπης. Όπως ο καθηγητής David Pickwell (Ηνωμένο Βασίλειο), επεσήμανε στην έκθεσή του για την Εκπαιδευτική Επιτροπή της GOMAC, σε συνεδρίαση στις 29 Νοεμβρίου 1986, ότι υπήρχαν ορισμένες λεπτομέρειες που δεν είχαν συμφωνηθεί σχετικά με το επάγγελμα. Έτσι, υπήρχαν «εγγενείς δυσχέρειες» για συγκρίσεις. Η έκθεσή του επιδίωξε να προσδώσει μια επισκόπηση των εθνικών καταστάσεων, όσον αφορά τους περιορισμούς στην άσκηση του επαγγέλματος, στην εφαρμογή φακών επαφής και στην παροχή υπηρεσιών, τη χρηματοδότηση για την οπτομετρία, την επαγγελματική οργάνωση, την ηλικία εισόδου στην οπτομετρική εκπαίδευση, τη διάρκεια των σπουδών και τη συνεχή εκπαίδευση.

Σε συνεδρίαση της εκτελεστικής επιτροπής της GOMAC στις 5 Απριλίου 1987 στο Παρίσι, έγινε μια δημόσια συζήτηση αναφορικά με τα πλεονεκτήματα της αμοιβαίας αναγνώρισης των εθνικών προσόντων, σε σύγκριση με την ιδέα μιας ευρωπαϊκής οδηγίας για την εναρμόνιση της εκπαίδευσης και το πεδίο εφαρμογής της πρακτικής των οπτικών. Ενώ το τελευταίο υποστηρίχθηκε έντονα από τον Vanrullen, ο Βρετανός αντιπρόσωπος Ian Hunter υποστήριξε την αμοιβαία αναγνώριση και ο Πρόεδρος Oberländer επέμεινε να διατηρηθεί το στοιχείο χειροτεχνίας του επαγγέλματος. Η GOMAC μαζί με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάσισαν να συναντηθούν τον Ιούνιο του 1987 στη Λισσαβόνα, προκειμένου να συζητήσουν για μια ανοδική πορεία του επαγγέλματος. Τελικά, η συνεδρίαση πραγματοποιήθηκε στις 20-21 Ιουνίου 1987 στο Παρίσι.

Στις 25 Ιανουαρίου 1988 στις Βρυξέλλες, έγινε συνεδρίαση από αντιπροσωπεία της GOMAC. Οι αξιωματούχοι Mr Beuve-Méry και Ms Jackie Mynors εξήγησαν, ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προωθούσε την ιδέα της αμοιβαίας αναγνώρισης των επαγγελματικών προσόντων των νομοθετικά κατοχυρωμένων επαγγελματιών που απαιτούν ολοκλήρωση της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και την περαιτέρω μελέτη τριών ετών σε πανεπιστήμιο ή ισοδύναμο επίπεδο. Η προσέγγιση για την εναρμόνιση της κατάρτισης και των προσόντων των οπτικών-οπτομετρών είχε πλέον εγκαταλειφθεί. Κάθε επαγγελματικό προσόν εναρμονισμένο ιδιωτικά από το επάγγελμα σε ευρωπαϊκό επίπεδο, θα πρέπει να αναγνωρίζεται από τα μεμονωμένα κράτη μέλη και όχι από τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα. Το πεδίο εφαρμογής της πρακτικής και των επαγγελματικών κανονισμών και κατάρτισης θα παραμείνει στην αρμοδιότητα των κρατών μελών.

Μεταξύ άλλων συστάσεων που αφορούν το μέλλον του επαγγέλματος, η Επιτροπή πρότεινε η GOMAC να αναπτύξει ένα ευρωπαϊκό λογότυπο για χρήση από οπτικά καταστήματα λιανικής πώλησης στα κράτη μέλη. Επίσης, προέτρεψε το επάγγελμα να διατηρεί τις τιμές του για τις οπτικές συσκευές όσο το δυνατόν χαμηλότερα. Μάλιστα, το πρόβλημα των έτοιμων γυαλιών ανάγνωσης ήταν ήδη μεγάλη ανησυχία στο επάγγελμα. Ιδιωτικά, η GOMAC εξέφρασε την απογοήτευσή της για το αποτέλεσμα της συνάντησης με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ειδικά όσον αφορά την εναρμόνιση.

Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα αποφάνθηκε σε πρώτη οδηγία για ένα κοινό σύστημα αμοιβαίας αναγνώρισης των επαγγελματικών προσόντων, στο τέλος του 1988. Είχε δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, τον Ιανουάριο του 1989 και δόθηκε στα κράτη μέλη μέχρι τον Ιανουάριο του 1991, για να την μεταφέρουν στην εθνική τους νομοθεσία. Στις 25 Σεπτεμβρίου 1988 στη Βενετία, η GOMAC εξέτασε την πρακτική εφαρμογή της νέας οδηγίας. Οι οργανώσεις μέλη συμφώνησαν ότι θα χρειαστεί χρόνος για να κατανοήσουν όλες τις συνέπειες αυτής της οδηγίας, αφού το ότι κάλυπτε μεταδευτεροβάθμια σχολική εκπαίδευση τουλάχιστον τριών ετών επέστησε την προσοχή στις διαφορετικές περιόδους κατάρτισης για οπτικούς και οπτομέτρους στην Ευρώπη. Έτσι, προέκυπταν ερωτήματα όπως ποιος θα ωφελείται από αυτό, μεμονωμένοι επαγγελματίες, αλυσίδα καταστημάτων ή και τα δύο;

Η GOMAC διατύπωσε μια ευνοϊκή συναίνεση γύρω από την αρχή ενός ευρωπαϊκού διπλώματος όπως είχε προταθεί από τον Jean-Paul Roosen (Γαλλία) της Ευρωπαϊκής Ένωσης Σχολείων και Σχολών Οπτομετρίας (AESCO). Αφενός ήταν σύμφωνοι για τη δημιουργία ενός τέτοιου διπλώματος, αφετέρου το πρόβλημα βρισκόταν στο περιεχόμενό του. Για παράδειγμα, συμφωνήθηκε ότι θα πρέπει να περιέχει τη συνταγογράφηση, την παραγωγή και την συναρμολόγηση ή την χορήγηση των οπτικών συσκευών, αλλά έθετε το ερώτημα εάν θα πρέπει να περιλαμβάνει διαγνωστικά φάρμακα, τα οποία οι οπτομέτρους στο Ηνωμένο Βασίλειο επιτρέπονταν να χρησιμοποιήσουν. Έτσι, η δημόσια συζήτηση είχε αρχίσει.

Η GOMAC συναντήθηκε ξανά στις 19 Ιανουαρίου 1990 στη Λισαβόνα, όπου έγινε μια ετήσια συγκρότηση του προϋπολογισμού και η GOMAC άλλαξε το όνομά της σε GOOMAC. Επιπλέον, συμφωνήθηκε ότι η GOOMAC μαζί με τον Πανευρωπαϊκό Όμιλο (PEG) της Διεθνούς Οπτομετρικής και Οπτικής Λίγκας (IOOL) θα πρέπει να συνεργάζονται για την ανάπτυξη ενός ευρωπαϊκού διπλώματος.

Η εκτελεστική επιτροπή της GOOMAC συνεδρίασε στις 30 Ιουνίου 1990 στο Σαν Σεμπαστιάν, όπου έγινε μια συζήτηση με τους εκπροσώπους της AESCO, Jean-Paul Roosen και Hilmar Bussacker (Ελβετία), σχετικά με την ευρωπαϊκή οπτομετρική κατάρτιση.

2.2.2 Η ίδρυση της PEG

Η PEG της IOOL, πραγματοποίησε την εναρκτήρια συνεδρίασή της στις 21-22 Νοεμβρίου 1986 στο Μόναχο. Συμμετοχή στη PEG είχαν τα μέλη της IOOL και τα συνεργαζόμενα μέλη από την ευρωπαϊκή περιοχή της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας, και είχαν συμφωνήσει οι επίσημες γλώσσες της να είναι τα αγγλικά και τα γαλλικά. Η PEG αποφάσισε ότι δεν θα ασχοληθεί με θέματα τα οποία ήταν το μοναδικό μέλημα της ΕΟΚ, κι έτσι οι λειτουργίες της δεν θα συγκρούονται με εκείνες της GOOMAC.

Το ενδιαφέρον της PEG τονώθηκε γρήγορα από το έργο που επιτελείται από το Βρετανικό Κολλέγιο Οπτομετρών για την ανάπτυξη ενός ευρωπαϊκού διπλώματος οπτομετρίας και οπτικής. Το έργο αυτό είχε αναφερθεί στην AESCO. Σε μια ανεπίσημη συνεδρίαση της PEG στις 8 Μαΐου 1987 στην Βιέννη, ο εκπρόσωπος του Βρετανικού Κολλεγίου Tom Collingridge, παρουσίασε ένα έγγραφο σχετικά με μια

μέθοδο μέτρησης των διαφόρων επαγγελματικών προσόντων στις ευρωπαϊκές χώρες έναντι του συνηθισμένου ευρωπαϊκού διπλώματος οπτομετρίας.

Στη δεύτερη επίσημη συνάντηση της PEG, στις 4 Δεκεμβρίου 1987 στο Κάρντιφ, ο Jean-Paul Roosen έδωσε λεπτομέρειες που αφορούν την πρόταση της AESCO για τις εξετάσεις και τα θέματα που προβλέπονταν για το ευρωπαϊκό δίπλωμα οπτομετρίας.

Για ορισμένες χώρες, η ύπαρξη δύο ευρωπαϊκών οργανισμών ήταν ανεπιθύμητη στο βαθμό που απαιτούσαν την πληρωμή δύο συνδρομών. Εξάλλου, θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι η ύπαρξη δύο οργανισμών ήταν μια περιττή κατανομή εργασίας. Από την άλλη πλευρά, η GOMAC εξέφρασε την ικανοποίησή της στο έργο που επιτελείται από την AESCO για την ανάπτυξη ενός ευρωπαϊκού διπλώματος. (Φάνηκε στην GOMAC να είναι ένα δίπλωμα οπτικής και όχι οπτομετρίας).

Κατά τη συνεδρίαση της PEG στις 23-24 Σεπτεμβρίου 1988 στη Βενετία, μεταξύ των θεμάτων ήταν η απορρύθμιση και η αύξηση των πωλήσεων έτοιμων γυαλιών ανάγνωσης. Για πρώτη φορά, στις 25 Σεπτεμβρίου 1988 PEG και GOMAC είχαν μια κοινή συνεδρίαση.

Σε μια ανεπίσημη συνάντηση του PEG στις 6 Μαΐου 1989 στο Λουξεμβούργο, οι παρευρισκόμενοι συζήτησαν την ιδέα ενός ευρωπαϊκού διπλώματος και κατά πόσον θα πρέπει να εποπτεύεται από ένα Ευρωπαϊκό Κολλέγιο Οπτομετρίας, καθώς ένα ακόμη ερώτημα είναι εάν θα πρέπει να επιδιώξουν την έγκριση του διπλώματος από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, γιατί αυτό θα είχε σαν κίνδυνο την παρέμβαση του ιατρικού κλάδου στις Βρυξέλλες. Ένα άλλο κεντρικό θέμα ήταν το περιεχόμενο του διπλώματος. Με βάση ένα έγγραφο γραμμένο από τον Jean-Paul Roosen (εκπρόσωπος της AESCO), συμφωνήθηκε ότι κάθε ευρωπαϊκό δίπλωμα θα πρέπει να σχεδιαστεί να καλύπτει όλα τα θέματα στο υψηλότερο επίπεδο στο οποίο ασκούνται σε οποιαδήποτε ευρωπαϊκή χώρα. Συμφωνήθηκε επίσης ότι η εφαρμογή ενός τέτοιου διπλώματος θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις εθνικές διαφορές όπου υπάρχουν προβλήματα. Ένα άλλο θέμα σημαντικής δημόσιας συζήτησης ήταν η πώληση έτοιμων γυαλιών ανάγνωσης από αναρμόδια πρόσωπα, όπως είχε επιτραπεί τότε στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Στις 22-23 Σεπτεμβρίου 1990, η PEG και η GOOMAC συνήλθαν από κοινού ξανά και συμφώνησαν επίσημα να συνεργαστούν. Μέχρι τον Ιανουάριο του 1991 είχαν 17 χώρες μέλη και πέντε ακόμη χώρες ήταν υποψήφιας προς ένταξη.

Οι δύο οργανισμοί συναντήθηκαν για τρίτη φορά σε ολομέλεια την 1η Ιουνίου 1991 στο Κάρντιφ. Η συζήτηση σχετικά με την ευρωπαϊκή νομοθεσία, συνεχίστηκε κατά την κοινή συνεδρίαση τους που πραγματοποιήθηκε στις 25/26 Οκτωβρίου 1991 στην Αθήνα. Ειδικότερα, συζήτησαν την υλοποίηση της λεγόμενης πρώτης οδηγίας επαγγελματικών προσόντων στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για μια δεύτερη οδηγία για τα επαγγέλματα που απαιτούν ένα χαμηλότερο επίπεδο κατάρτισης. Ανέκυψε το ερώτημα κατά πόσο οι οδηγίες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας μείωσαν - ή ακόμη και αν εξάλειψαν - την αναγκαιότητα ενός ευρωπαϊκού διπλώματος. Παρ'όλα αυτά, η συναίνεση της κοινής επιτροπής εκπαίδευσης των PEG και GOMAC ήταν ότι οι εργασίες για ένα

ευρωπαϊκό δίπλωμα θα πρέπει να συνεχιστούν. Αυτό εγκρίθηκε από την κοινή Γενική Συνέλευση.

Στις 9 Ιουνίου 1992 στην Γρανάδα, κατά την κοινή τους συνάντηση έγινε πρόταση για να διαλυθούν οι δύο αυτοί οργανισμοί και να δημιουργηθεί ένας ενιαίος ευρωπαϊκός οργανισμός, ο οποίος θα παρελάσει στο βήμα με τη δημιουργία του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου και της διεύρυνσης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, ενώ προτάθηκε και το όνομα ECOO. Θα έπρεπε να είναι μια περιφερειακή οργάνωση της IOOL.

Επίσης, αποφασίστηκε από την κοινή γενική συνέλευση των PEG και GOOMAC ότι ένα διοικητικό συμβούλιο εξεταστών πρέπει να συσταθεί για τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού διπλώματος της οπτομετρίας.

2.2.3 Το έργο της ECOO

Στις 14-15 Νοεμβρίου του 1992, οι GOMAC και PEG συγχωνεύθηκαν για να δημιουργήσουν την ECOO του σήμερα.

Κατά τη συνεδρίασή της στις 12 Απριλίου 1993 στη Βενετία, η Γενική Συνέλευση έλαβε μια έκθεση από το European Diploma Working Group, υπό την προεδρία του Per Söderberg σχετικά με το χρονοδιάγραμμα για την εκπόνηση μιας εξεταστέας ύλης και τη διεξαγωγή της δοκιμαστικής εξέτασης για ένα Ευρωπαϊκό Δίπλωμα Οπτομετρίας, σε συνεργασία με την AESCO. Τα βήματα αυτά είχαν συμφωνηθεί.

Η Γενική Συνέλευση καθόρισε, επίσης, τους στόχους και τις μελλοντικές δραστηριότητες της ECOO, συμπεριλαμβανομένων την ανάπτυξη ενός κοινού πεδίου εφαρμογής της άσκησης και ενός κώδικα ηθικής άσκησης.

Ακολούθως, στις 8 Ιουνίου 1993 στο Λουξεμβούργο, η Εκτελεστική Επιτροπή και οι εκπρόσωποι της AESCO συναντήθηκαν για να συζητήσουν ένα σχέδιο γραπτής συμφωνίας μεταξύ των δύο οργανισμών, με σκοπό τη συνεργασία για την ίδρυση του Ευρωπαϊκού Διπλώματος Οπτομετρίας μέχρι το 1996.

Επαγγελματικοί φορείς από την Τσεχική Δημοκρατία, την Πολωνία, τη Σλοβακία και τη Σλοβενία είχαν εισαχθεί στο κλαμπ της ECOO, από τη Γενική Συνέλευση κατά τη συνεδρίασή της στις 16 Μαΐου 1995 στο Μπέργκεν. Η Γενική Συνέλευση συμφώνησε να επιβάλει το ισοδύναμο της συνδρομής ενός έτους για κάθε χώρα μέλος, εκτός από την κανονική συνδρομή, ως συμβολή στην κάλυψη του κόστους της διεξαγωγής εξετάσεων για το προτεινόμενο Ευρωπαϊκό Δίπλωμα. Κατά την ίδια συνεδρίαση, η Γενική Συνέλευση πέρασε ομόφωνα ένα ψήφισμα κατά της προμήθειας των φακών επαφής μέσω αλληλογραφίας, λόγω του κινδύνου σοβαρής μόλυνσης των ματιών ή τραυματισμού.

Κατά τη συνεδρίασή της στις 6 Οκτωβρίου 1995 στο Κασκάις, συμφωνήθηκε κατ' αρχήν να ενσωματωθεί η ECOO ως μια εταιρεία περιορισμένης ευθύνης με εγγύηση σύμφωνα με το αγγλικό δίκαιο. Η ενσωμάτωση ακολούθησε το επόμενο έτος. Επίσης, αναφέρθηκε μια πρόταση για ένα Ευρωπαϊκό Πιστοποιητικό για

οπτικούς και επισημάνθηκε ένα πρώτο σχέδιο του ECOO's White Paper για το επάγγελμα στην Ευρώπη.

Ένα πολυετές πρόβλημα που αντιμετώπιζε η ECOO ήταν η έλλειψη επαρκών κεφαλαίων και η ανάγκη να διατηρηθούν οι δαπάνες όσο το δυνατόν χαμηλότερα. Έτσι, η συζήτηση διεξήχθη στη Γενική Συνέλευση στις 2 Ιουνίου 1996 στο Μόναχο, για τη χρήση των φθηνότερων ξενοδοχείων, τη διεξαγωγή των συνεδριάσεων τα σαββατοκύριακα όταν οι αεροπορικοί ναύλοι θα είναι χαμηλότεροι και η επιλογή των χώρων συναντήσεων οι οποίοι θα ήταν επιδοτούμενοι. Οικονομική ενίσχυση δελχόντουσαν από χορηγίες, ενώ κρίθηκε επιτυχής η αίτηση που υπέβαλε η ECOO προς το Ταμείο Leonardo της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, για υποστήριξη του Ευρωπαϊκού Διπλώματος. Για να έχουν ένα επαρκές μέσο για το χειρισμό του δημόσιου χρήματος από ευρωπαϊκές πηγές, η ECOO μετατράπηκε σε εταιρεία περιορισμένης ευθύνης με εγγύηση στην Αγγλία. Κατά την ίδια συνεδρίαση στο Μόναχο, η ECOO εγκαινίασε το White Paper, το οποίο μετονομάστηκε σε ECOO Blue Book. Σ' αυτό γίνεται μια περιγραφή της οπτομετρίας και οπτικής στην Ευρώπη. Μάλιστα, ένας αντιπρόσωπος ζήτησε τη δημιουργία μιας ιστοσελίδας και ιδιωτικού δικτύου e-mail.

Όπως αναφέρθηκε στη Γενική Συνέλευση, μέρος του ρόλου της ECOO ήταν να βοηθήσει τις οργανώσεις μέλη να επικοινωνούν με τις εθνικές αρχές και μεταξύ τους. Έτσι, όταν οι οργανώσεις μέλη δύο χωρών είχαν διαφορές σχετικά με την ερμηνεία της ευρωπαϊκής νομοθεσίας για την κυκλοφορία των επαγγελματιών, η ECOO κλήθηκε να μεσολαβήσει.

Μια παράλληλη εξέλιξη αποτέλεσε η νομική υπόθεση που άσκησαν οι Βέλγοι οφθαλμίατροι κατά της Vision Express στο Βέλγιο, λόγω των παράνομων ιατρικών πράξεων από οπτομέτρους εκπαιδευμένους στο Ηνωμένο Βασίλειο και που ασκούν το επάγγελμα στο Βέλγιο. Η υπόθεση παραπέμφθηκε στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, το οποίο δήλωσε ότι τα κράτη μέλη είχαν δικαίωμα να καθορίζουν τις δικές τους πολιτικές στο επαγγελματικό πεδίο εφαρμογής της πρακτικής και να προστατεύουν τη δημόσια υγεία. Ωστόσο, οποιαδήποτε τέτοια προστασία θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη η τεχνολογική και εκπαιδευτική πρόοδος.

Μέχρι τώρα, είχε καθοριστεί μια ξεχωριστή χρηματοοικονομική δομή για το Ευρωπαϊκό Δίπλωμα, και στη Γενική Συνέλευση της ECOO στις 19 Νοέμβρη 1996 στο Λονδίνο, ο Peter Leigh ανέφερε το εισόδημα και τις δαπάνες του διπλώματος, τις εκθέσεις των ταμειακών ροών, τις προβλέψεις και τους ισολογισμούς (για λογαριασμό της Βρετανικής Ακαδημίας Οπτομετρών). Στο Βρετανικό Κολέγιο είχε ανατεθεί η διοίκηση του Διπλώματος.

Στο μεταξύ, η ECOO είχε αναπτύξει καλές σχέσεις με τον κλάδο των φακών επαφής σε ευρωπαϊκό επίπεδο, με αποτέλεσμα τη δημιουργία του European Contact Lens Forum, το οποίο συγκέντρωσε όχι μόνο οπτομέτρους, οπτικούς και τη βιομηχανία, αλλά και οφθαλμιάτρους που ενδιαφέρονται για φακούς επαφής. Στον τομέα των οικονομικών υποθέσεων, επισημάνθηκε ότι η συλλογή πληροφοριών σχετικά με τις εθνικές αγορές για τις οπτικές συσκευές καθώς και τις προτιμήσεις των καταναλωτών, ήταν ανομοιόμορφη. Πλήρη στατιστικά στοιχεία ήταν διαθέσιμα σε ορισμένες χώρες (π.χ. Γερμανία), αλλά ήταν πολύ μικρά ή ανύπαρκτα σε άλλες. Αυτό

ήταν ένα πρόβλημα, που ήταν η μάλιστα των εργασιών της Οικονομικής Επιτροπής στο μέλλον.

Η Γενική Συνέλευση αποφάσισε να αναφερθεί στο «ΕCΟΟ Ευρωπαϊκό Δίπλωμα Οπτομετρίας», προκειμένου να διεκδικήσει πλήρη δικαιώματα της ΕCΟΟ στον τίτλο. Συμφωνήθηκε ότι η ΕCΟΟ θα πρέπει να προσφύγει στις οργανώσεις μέλη, για να συγκεντρώσει επιπλέον κεφάλαια για το δίπλωμα, ενώ για αρκετά χρόνια, οι εθνικές αντιπροσωπείες κατέβαλλαν μια ετήσια εισφορά για το κόστος του διπλώματος. Μάλιστα, στις 2 Νοεμβρίου 1997 στην Αθήνα, η Γενική Συνέλευση καθόρισε ένα θεμελιώδες κριτήριο για την επιλογή των υποψηφίων που θα λάβουν μέρος στις εξετάσεις του διπλώματος, και συγκεκριμένα: όποιος, που κατά την άποψη της ΕCΟΟ, κατέχει αναγνωρισμένο τίτλο που του επιτρέπει να ασκείται ως ένας αναγνωρισμένος οπτικός ή οπτομέτρης στη χώρα του, ή οποίος είναι επιλέξιμος για να καθίσει στις τελικές εξετάσεις για την είσοδο στο επάγγελμα στη χώρα του, θα είναι επιλέξιμος για να λάβει οποιαδήποτε από τις εξετάσεις του ΕCΟΟ Ευρωπαϊκού Διπλώματος στην Οπτομετρία.

Ενοχλημένη από τις ανεξέλεγκτες πωλήσεις των φακών επαφής και τους πιθανούς κινδύνους για τη δημόσια υγεία, η Γενική Συνέλευση κάλεσε την ΕCΟΟ να συνεργαστεί με άλλες οργανώσεις, με σκοπό να επηρεάσουν τις ευρωπαϊκές και εθνικές αρχές για την αποτροπή αυτών των πωλήσεων.

Η Γενική Συνέλευση είχε πει ότι οι πρώτες δοκιμαστικές εξετάσεις για το Δίπλωμα θα πραγματοποιούνταν σε τρεις γλώσσες (αγγλικά, γαλλικά και γερμανικά), το Νοέμβριο του 1998.

Για την τριετία 1997-1999, είχε συμφωνηθεί να επιβάλουν £125000 στις οργανώσεις μέλη για να πληρώσουν το δίπλωμα. Επιπλέον, χρήματα είχε λάβει τότε από το Ταμείο Leonardo της ΕΕ. Παρ' όλα αυτά, ο Peter Leigh ως Γραμματέας της Εκπαιδευτικής Επιτροπής, εξήγησε στη Γενική Συνέλευση το Νοέμβριο του 1998 στην Κολωνία, ότι το δίπλωμα ήταν ένα «έργο κινδύνου» και ίσως να ήταν αναγκαίο να δημιουργηθεί ένα ανεξάρτητο μέσο για το δίπλωμα, δηλαδή μια θυγατρική εταιρεία η οποία θα μπορούσε να ονομαστεί Ευρωπαϊκή Ακαδημία ή κάτι παρόμοιο. Εν τω μεταξύ, μια σύμβαση θα έπρεπε να διατυπωθεί μεταξύ της ΕCΟΟ και του Κολλεγίου Οπτομετρών σχετικά με τη διαχείριση του διπλώματος. Κατά την ίδια συνεδρίαση, η Γενική Συνέλευση υιοθέτησε την ιδέα της οπτομετρίας όπως διατυπώθηκε από το WCO.

Μέχρι τη στιγμή της συνεδρίασης της Γενικής Συνέλευσης στις 29 Μαΐου 1999 στο Brunnen, οι πρώτες γραπτές εξετάσεις για το δίπλωμα είχαν λάβει χώρα. Από τους 76 υποψηφίους που πήραν μέρος στις εξετάσεις, μόνο 4 είχαν περάσει και τα τρία μέρη των εξετάσεων. Τα αποτελέσματα προκάλεσαν απογοήτευση στους συνέδρους. Η πρόκληση που αντιμετώπιζαν οι διοργανωτές του διπλώματος δεν ήταν μόνο να καθορίσουν το πρότυπο στο υψηλότερο επίπεδο της εισόδου στο επάγγελμα στην Ευρώπη, αλλά και να πείσουν τα πανεπιστήμια και τα σχολεία της οπτομετρίας να προσαρμόσουν τη διδασκαλία τους στις απαιτήσεις του διπλώματος, καθώς μόνο με αυτόν τον τρόπο θα περνούσαν τις εξετάσεις περισσότεροι υποψήφιοι. Είναι δίκαιο να ειπωθεί ότι η ανάπτυξη του διπλώματος συνέχισε να κυριαρχεί στις συζητήσεις της Γενικής Συνέλευσης στις επόμενες συνεδριάσεις της, εν μέρει λόγω του κόστους του και της δυσκολίας να συγκεντρώσουν χρήματα και εν

μέρει λόγω της δομής και τα αποτελέσματα των εξετάσεων. Επίσης, κατά τη συνεδρίασή της στις 29 Απριλίου 2000 στην Κολωνία, ανέθεσε στην Εκτελεστική Επιτροπή να προετοιμάσει μια πρόσκληση υποβολής προσφορών για τη διαχείριση του διπλώματος.

Επιπλέον, η Γενική Συνέλευση κατά τη συνεδρίασή της στις 28 Οκτωβρίου 2000 στο Παρίσι, είχε αποδεχθεί τις συστάσεις της Εκπαιδευτικής Επιτροπής σχετικά με τη δομή του Συμβούλιο Διοίκησης και του Συμβούλιο Εξεταστών του διπλώματος. Την ίδια στιγμή, το έργο συνέχισε να στηρίζεται οικονομικά από το Ταμείο Leonardo. Ο Jean-Paul Roosen της Ευρωπαϊκής Ένωσης Πανεπιστημίων, Σχολείων και Σχολών Οπτομετρίας (AEUSCO) (πρώην AESCO) ανέφερε πως ήταν διαθέσιμο ένα πρόγραμμα διδασκαλίας για το δίπλωμα στα αγγλικά και γαλλικά, ενώ θα είναι σύντομα διαθέσιμο στα γερμανικά και ιταλικά.

Μια άλλη πτυχή της ανάπτυξης του ECOO Ευρωπαϊκού Διπλώματος Οπτομετρίας ήταν η επιθυμία να ενθαρρύνουν τα πανεπιστήμια και τα σχολεία της οπτομετρίας να διδάξουν το δίπλωμα.

Στις 23 Οκτωβρίου 2005 στο Παρίσι που έγινε και πάλι συνεδρίαση της Γενικής Συνέλευσης, η ECOO είχε ήδη αποκτήσει τη δική του ιστοσελίδα (www.ecoo.info).

Το 2005, η Ε.Ε υιοθέτησε μια νέα οδηγία σχετικά με την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων με την οποία αντικατέστησε τις δύο προηγούμενες οδηγίες. Δύο καινοτόμα χαρακτηριστικά της νέας οδηγίας - σημαντικά για τους οπτικούς και οπτομέτρες στην Ευρώπη - ήταν η ελεύθερη παροχή προσωρινών υπηρεσιών σε άλλο κράτος μέλος και η δυνατότητα μιας «κοινής πλατφόρμας» για την εναρμονισμένη εκπαίδευση του επαγγέλματος.

Στις 5 Μαΐου 2006 στο Μιλάνο, η Γενική Συνέλευση αποφάσισε να μειώσει τα μέλη των επιτροπών που θα εκλέγονταν από τη Γενική Συνέλευση, έτσι ώστε οι επιτροπές να είναι σε θέση να εργαστούν πιο αποτελεσματικά και να επικεντρωθούν σε συγκεκριμένα θέματα. Έτσι, κατά τη συνάντησή της στις 15 Οκτωβρίου 2006 στο Δουβλίνο, η Γενική Συνέλευση εξέλεξε τις δύο νέες επιτροπές από έξι μέλη η καθεμία. Επίσης, συμφωνήθηκε κατ' αρχήν ότι η Εκπαιδευτική Επιτροπή της ECOO θα πρέπει να αντικατασταθεί από μία Ευρωπαϊκή Ακαδημία Οπτομετρίας και Οπτικής, στην οποία το ECOO Δίπλωμα θα ήταν να μεταφερθεί εις εύθετο χρόνο.

Όπως αναφέρθηκε στη Γενική Συνέλευση στις 13-14 Οκτωβρίου 2007 στη Λισαβόνα, το έργο είχε αρχίσει για τον ορισμό των αρμοδιοτήτων του διπλώματος εναντίον εκείνων του WCO και του Γενικού Συμβουλίου Οπτικών (GOC) του Ηνωμένου Βασιλείου, τα οποία μέχρι τότε είχαν δώσει προσωρινή μερική αναγνώριση του Διπλώματος ως ένα κατάλληλο προσόν για οπτομετρική άσκηση στο Ηνωμένο Βασίλειο. Ένας από τους σκοπούς του εγχειρήματος αυτού της χαρτογράφησης αποτέλεσε η αναγνώριση των πανεπιστημιακών σπουδών και προσόντων σε σχέση με το ECOO δίπλωμα. Γι' αυτό, είχαν ξεκινήσει κάποιες ενέργειες. Άλλες εξελίξεις που έλαβαν χώρα ήταν η προετοιμασία ενός νέου Blue Book και ενός κώδικα της ECOO της επαγγελματικής δεοντολογίας. Το νέο αυτό βιβλίο εκδόθηκε το 2008, ενώ ο κώδικας δεοντολογίας εκδόθηκε το 2009.

Κατά τη συνεδρίασή της στις 8-9 Νοεμβρίου 2008 στην Κωνσταντινούπολη, η Γενική Συνέλευση ενέκρινε την ανάθεση μιας σύμβασης στο Κολλεγίου Οπτομετρών του Ηνωμένου Βασιλείου, για να διαχειριστεί την προτεινόμενη Ευρωπαϊκής Ακαδημίας Οπτομετρών και Οπτικών. Η Ευρωπαϊκή Ακαδημία άρχισε το 2009 και πραγματοποίησε την πρώτη της διάσκεψη το Μάιο του 2009 στη Λωζάνη.

Το θέμα των συνδρομών παρέμεινε μια πηγή της δημόσιας συζήτησης στο πλαίσιο της ECOO. Δυστυχώς, η Ένωση Οπτομετρών της Γαλλίας ήταν υποχρεωμένη να εγκαταλείψει την ECOO μετά την αποτυχία να πληρώσει τις συνδρομές της για τρία χρόνια. Το θέμα επιλύθηκε το 2009 με την εισαγωγή μιας νέας φόρμουλας που βασίζεται αποκλειστικά στο μεικτό εγχώριο προϊόν των χωρών μελών και η οποία εφαρμόστηκε το 2010. Για πρώτη φορά, οι ετήσιοι λογαριασμοί της ECOO υποβλήθηκαν σε επιθεώρηση από τα μέλη της Γενικής Συνέλευσης και στη Γενική Συνέλευση στις 16 Μαΐου 2009 στη Λωζάννη, ανέφεραν την ικανοποίησή τους με τους λογαριασμούς για το 2007 και το 2008.

Η ECOO εκείνη την περίοδο βελτίωσε την ιστοσελίδα της και εισήγαγε τη δημοσίευση τακτικών δελτίων τύπου και εγγράφων θέσεων σχετικά με κλινικά θέματα, που ανατέθηκαν από διακεκριμένους ειδικούς.

Κατά τη συνεδρίασή της στις 17-18 Οκτωβρίου 2009 στην Βουδαπέστη, η Γενική Συνέλευση επίσημα ψήφισε για τη νέα φόρμουλα συνδρομής να τεθεί σε ισχύ από το 2010, ενώ μάλιστα έλαβε επίσης μια παρουσίαση από το Guido de Longh της Centre Europeen de Normalisation σχετικά με τα ευρωπαϊκά πρότυπα για τις υπηρεσίες. Από την παρουσίαση αυτή γεννήθηκε η απόφαση της ECOO να σχεδιάσει ένα ευρωπαϊκό πρότυπο για οπτομετρικές και οπτικές υπηρεσίες.

Η ανάθεση μιας έκθεσης από το Πανεπιστήμιο του Ντούισμπουργκ-Εσσην για την πρωτοβάθμια φροντίδα των ματιών στην Ευρώπη ήταν μια παρόμοια και δυνητικά σημαντική εξέλιξη, στην οποία αναφέρθηκε ο Πρόεδρος Cagnolati στη Γενική Συνέλευση στις 15 Μαΐου 2010 στην Κοπεγχάγη. Μια τέτοια μελέτη θα παρέχει μια σχετική εκτίμηση των κλινικών και οικονομικών πτυχών σε σχέση με τα διαφορετικά μοντέλα στην Ευρώπη.

Αυτή ήταν μια σύντομη επισκόπηση 50 χρόνων, με γεγονότα και ενέργειες που έχουν γίνει από την GOMAC / GOOMAC, PEG και ECOO με χρονολογική σειρά. Η σταδιακή εξέλιξη φάνηκε με την αύξηση των κρατών μελών, αρχικά με την GOMAC να ξεκινάει την πορεία της με έξι κράτη μέλη και φτάνοντας σήμερα στο σημείο η ECOO να έχει οργανώσει μέλη από 30 χώρες. Είναι επίσης μια ιστορία της αυξανόμενης φιλοδοξίας, τόσο από την άποψη της οπτομετρίας και οπτικής ως επαγγέλματα, αλλά και από την άποψη της ECOO ως μια κοινή φωνή στην Ευρώπη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΟΠΤΙΚΟΥ - ΟΠΤΟΜΕΤΡΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η Ελλάδα, ένα από τα λίκνα του ευρωπαϊκού πολιτισμού, έχει να επιδείξει μεγάλους σοφούς της αρχαιότητας, οι οποίοι συνέβαλαν τα μέγιστα στην εξέλιξη της

φιλοσοφίας, της ιατρικής, των μαθηματικών και της αστρονομίας. Σημαντικό βήμα που σημαδεύει την ιστορία της αποτελεί η είσοδος της στην Ε.Ε το 1981, ενώ δεν αργεί να γίνει μέλος της ECOO (τότε GOMAC) το 1986. Παρ' όλο που η δράση της Ελλάδας έχει γίνει αισθητή με την είσοδό της στην ECOO, το επάγγελμα της οπτικής και οπτομετρίας δεν πληροί τις αντίστοιχες προϋποθέσεις που έχει το Ευρωπαϊκό δίπλωμα. Φυσικά, ενέργειες για την ανάπτυξη του επαγγέλματος αλλά και τη νομοθετική του κατοχύρωση κάνει ο σύλλογος που εκπροσωπεί το επάγγελμα, που είναι η Πανελλήνια Ένωση Οπτικών και Οπτομετρών (Π.Ε.Ο.Ο.).

Παρόλο που η Π.Ε.Ο.Ο. μαζί με τα υπόλοιπα κράτη μέλη της ECOO έχουν συμφωνήσει ότι πρωταρχικός σκοπός τους αποτελεί η εξασφάλιση της εκπαίδευσης του οπτομέτρη στο επίπεδο του Ευρωπαϊκού διπλώματος οπτομετρίας και η λειτουργία και αναγνώριση της οπτομετρίας ως ανεξάρτητο επάγγελμα, εντούτοις στην Ελλάδα για να κατοχυρωθεί η οπτομετρία ως ξεχωριστό επάγγελμα θα πρέπει το πρόγραμμα σπουδών του Έλληνα πτυχιούχου οπτικού - οπτομέτρη να αναβαθμιστεί με βάση τα Ευρωπαϊκά πρότυπα, μιας και απαιτείται διαφορετική εκπαίδευση, πιο απαιτητική στους οπτομέτρους από των οπτικών. Έτσι, οι απόφοιτοι με το τέλος των σπουδών τους πρέπει να έχουν αποκτήσει τις απαραίτητες γνώσεις, αλλά και την κλινική εμπειρία για την εξάσκηση του επαγγέλματος μετέπειτα.

3.1 Ο ορισμός του οπτικού – οπτομέτρη στην Ελλάδα

Καθώς περνάει ο καιρός, σε ολοένα και περισσότερα επαγγέλματα υπάρχει σημαντική εξειδίκευση στις παρεχόμενες υπηρεσίες τους, γι' αυτό καλό είναι να αναρωτηθούμε ποιος θεωρείται οπτικός και οπτομέτρης στην Ελλάδα, μιας και υπάρχει μεγάλη σύγχυση.

Ο ορισμός του οπτικού στην Ελλάδα δεν διαφέρει από τον ορισμό του οπτικού στην Ε.Ε όπως έχει αναφερθεί και παραπάνω, δηλαδή οι οπτικοί αποτελούν ένα παραϊατρικό επάγγελμα. Είναι άρτια εκπαιδευμένοι για τη σωστή εκτέλεση της συνταγής ενός οφθαλμιάτρου ή οπτομέτρη, έτσι ώστε να επεξεργάζονται, να τοποθετούν και να προσαρμόζουν τους φακούς οράσεως στο σκελετό και να παραδίδουν τα γυαλιά οράσεως/ηλίου ή τους φακούς επαφής στον διοπτροφόρο για την καλύτερη δυνατή εφαρμογή τους. Παρέχουν ειδικευμένες υπηρεσίες σε μια μεγάλη γκάμα προϊόντων, χρησιμοποιώντας προχωρημένες τεχνολογίες σε σκελετούς και φακούς, έτσι ώστε κάθε ζευγάρι γυαλιών να είναι κατασκευασμένο σωστά, σύμφωνα με τις ανάγκες κάθε ατόμου που το χρειάζεται. Οι πτυχιούχοι οπτικοί μπορούν να εργαστούν ως ελεύθεροι επαγγελματίες ιδρύοντας δικό τους κατάστημα πώλησης οπτικών ειδών, ως υπάλληλοι σε καταστήματα ή σε βιομηχανίες οπτικών ειδών και τέλος, ως ακαδημαϊκό προσωπικό στην εκπαίδευση και στην κατάρτιση.

Η οπτομετρία ανήκει στα επαγγέλματα υγείας. Ως επιστήμη ερευνά την υγεία και καλή λειτουργία των οφθαλμών και γενικά του οπτικού συστήματος. Όπως υποδηλώνει και ετοιμολογικά η ίδια η λέξη, η οπτομετρία ασχολείται, κατά μεγάλο ποσοστό, με την μέτρηση της όρασης. Σε ορισμένες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελεί εδραιωμένο, αυτόνομο επάγγελμα, ενώ σε άλλες μια φυσιολογική εξέλιξη του επαγγέλματος του οπτικού προς ένα πλέον επιστημονικό παρά απλά τεχνικό επάγγελμα. Ένας οπτομέτρης, λοιπόν, είναι ο πτυχιούχος ειδικός ο οποίος είναι άρτια εκπαιδευμένος για τη διάγνωση των διαθλαστικών ανωμαλιών των οφθαλμών και τη

διόρθωσή τους με τον προσδιορισμό της συνταγής για την κατασκευή γυαλιών οράσεως. Επίσης, είναι ειδικός και για την «λειτουργική» οπτομετρία, δηλαδή εξετάζει τη συνεργασία των ματιών και αντιμετωπίζει τα λειτουργικά προβλήματα με ασκήσεις στα μάτια ή και με γυαλιά, φακούς επαφής, φίλτρα, βοηθήματα χαμηλής όρασης. Επομένως, οι οπτομέτρες είναι σε θέση να εκτελούν πλήρη εξέταση των ματιών για τον έλεγχο της οφθαλμικής υγείας, της διαθλαστικής κατάστασης και της οπτικής οξύτητας, να κάνουν διαγνωστικούς ελέγχους σχετικά με τις οφθαλμικές κινήσεις, την ποιότητα της διόφθαλμης όρασης, τη στερεοσκοπική όραση, την οπτοκινητική συνεργασία, την κατάσταση των μηχανισμών σύγκλισης - προσαρμογής, τα οπτικά πεδία, τη χρωματική αντίληψη, όπως ακόμη την όραση και οφθαλμοκινητική απόδοση και συνεργασία σε ειδικές κατηγορίες ανθρώπων, όπως είναι οι επαγγελματίες αθλητές. Στην περίπτωση που διαγνώσουν κάποιο παθολογικό πρόβλημα, η αντιμετώπισή του γίνεται παραπομπή σε οφθαλμίατρο ή σε συνεργασία.

3.2 Η νομοθεσία στην Ελλάδα

Ο νόμος που ισχύει για την άσκηση του επαγγέλματος του Οπτικού ήταν σε ισχύ από το 1979 [Ν. 971/1979 (ΦΕΚ Α΄ 223/22-9-1979) «Περί ασκήσεως του επαγγέλματος του οπτικού και καταστημάτων οπτικών ειδών»]. Ο νόμος περιέγραφε τις επαγγελματικές ικανότητες των οπτικών, οι οποίοι απέκτησαν επαγγελματική εμπειρία με το πέρασμα του χρόνου, ήταν δηλαδή εμπειρικοί οπτικοί. Το 1989, μετά την ίδρυση του μοναδικού Τμήματος Οπτικής στο ΑΤΕΙ Αθηνών, πραγματοποιήθηκε η επίσημη αναγνώριση του επαγγέλματος [Π.Δ. 83/1989 (ΦΕΚ Α΄ 37/7-2-1989): «Επαγγελματικά δικαιώματα πτυχιούχων των τμημάτων: α) Αισθητικής, β) Οδοντοτεχνικής, γ) Εργοθεραπείας, δ) Δημόσιας Υγιεινής, ε) Οπτικής της Σχολής Επαγγελματιών Υγείας και Πρόνοιας των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΤΕΙ)»]. Πιο πρόσφατα αναπροσαρμόστηκαν και τα δικαιώματα άσκησης επαγγέλματος Οπτικού σύμφωνα με τις διατάξεις της οδηγίας 89/48 του νόμου Ν. 2646/1998 και του Π.Δ. 165/2000 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το Π.Δ. 385/2002 [βλ. Ν. 2646/1998 (ΦΕΚ Α΄ 236/20-10-1998): «Ανάπτυξη του Εθνικού Συστήματος Κοινωνικής Φροντίδας και άλλες διατάξεις. Κεφάλαιο Δ΄ (Λοιπές και μεταβατικές διατάξεις) (σελίδα 3467) Άρθρο 27: Τροποποίηση και συμπλήρωση του Ν. 991/1979: Ρύθμιση επαγγελματιών υγείας. Άδεια οπτικού»]. Ακολούθησε το 2008 ο νόμος [Ν. 3661/2008 (ΦΕΚ Α΄ 89/19-5-2008) «Ίδρυση καταστημάτων οπτικών ειδών» (Άρθρο 14)] ο οποίος συμπεριλαμβάνει τα εξής: «1. Οι παράγραφοι 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 του άρθρου 7 του ν. 971/1979 (ΦΕΚ 223/Α΄), όπως ισχύουν μετά την τροποποίησή τους από την παράγραφο 3 του άρθρου 21 του ν. 3204/2003 (ΦΕΚ 296/Α΄) αντικαθίστανται ως εξής: «1. Τα καταστήματα οπτικών ειδών ιδρύονται από: Α) Φυσικά πρόσωπα. Β) Εταιρείες με οποιαδήποτε νομική μορφή. Η κατοχή άδειας ασκήσεως επαγγέλματος οπτικού δεν είναι προϋπόθεση για την ίδρυση καταστήματος οπτικών. Προϋπόθεση της λειτουργίας καταστήματος οπτικών ειδών είναι ο ορισμός υγειονομικά υπευθύνου αδειούχου οπτικού, εργαζόμενου αποκλειστικά στο κατάστημα. Υγειονομικά υπεύθυνος καταστήματος οπτικών ειδών δύναται να είναι και ο ιδιοκτήτης ή εταίρος της ιδρύτριας εταιρείας του καταστήματος, εφόσον είναι αδειούχος οπτικός και εργάζεται σε αυτό. Τα φυσικά πρόσωπα και οι εταιρείες επιτρέπεται να ιδρύουν και να λειτουργούν περισσότερα του ενός καταστήματα οπτικών ειδών, λαμβάνοντας για κάθε κατάστημα ξεχωριστή άδεια, με διαφορετικό υγειονομικά υπεύθυνο οπτικό. 2. Η άδεια ίδρυσης και λειτουργίας καταστήματος οπτικών ειδών χορηγείται από την οικεία Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση

κατόπιν αιτήσεως του ενδιαφερομένου. Σε περίπτωση εταιρείας την αίτηση υποβάλλει ο νόμιμος εκπρόσωπός της. Η αίτηση πρέπει, εκτός των στοιχείων του ενδιαφερομένου ή της εταιρείας, να αναφέρει και την ακριβή διεύθυνση του οικήματος, όπου θα εγκατασταθεί το κατάστημα οπτικών ειδών. 3. Μαζί με την αίτηση υποβάλλεται: Α) Επίσημο σχεδιάγραμμα του οικήματος. Β) Κατάλογος των μηχανημάτων, εργαλείων και οργάνων. Γ) Καταστατικό, σε περίπτωση κατά την οποία την άδεια αιτείται εταιρεία. Δ) Δήλωση των στοιχείων του υγειονομικά υπεύθυνου αδειούχου οπτικού, με επικυρωμένο αντίγραφο του πτυχίου της σχολής οπτικών ή τίτλο προσωπικής ικανότητας, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. 4. Μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από την ημερομηνία της υποβολής της αίτησης και των λοιπών δικαιολογητικών, η αρμόδια Επιτροπή ελέγχου καταστημάτων οπτικών ειδών, ελέγχει το οίκημα στο οποίο πρόκειται να λειτουργήσει το κατάστημα οπτικών ειδών, καθώς και την ύπαρξη του τεχνικού εξοπλισμού και συντάσσει σχετική έκθεση ελέγχου. 5. Σε περίπτωση που κατά τον έλεγχο διαπιστωθούν ελλείψεις, αυτές γνωστοποιούνται εγγράφως στον ενδιαφερόμενο ή στην εταιρεία. Μετά τη συμπλήρωση των ελλείψεων αυτών γίνεται επανέλεγχος και εφόσον διαπιστωθεί συμμόρφωση προς τις παρατηρήσεις της έκθεσης ελέγχου, χορηγείται η άδεια. 6. Η άδεια λειτουργίας χορηγείται μέσα σε προθεσμία ενός (1) μήνα από τη διενέργεια του ελέγχου και εκδίδεται στο όνομα του ιδιοκτήτη - φυσικού προσώπου, ή της εταιρείας, με αναγραφή του ονόματος του υγειονομικά υπεύθυνου αδειούχου οπτικού. 7. Η άδεια λειτουργίας καταστήματος οπτικών ειδών χορηγείται για συγκεκριμένο οίκημα. Σε περίπτωση μεταστέγασης η άδεια λειτουργίας παύει αυτοδίκαια να ισχύει και θα πρέπει να ζητηθεί νέα άδεια λειτουργίας για το οίκημα στο οποίο θα μεταφερθεί το κατάστημα.» 2. Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 10 του ν. 971/1979 αντικαθίσταται ως εξής: «Τα επαγγελματικά δικαιώματα του ενιαίου επαγγέλματος του οπτικού - οπτομέτρη θα καθοριστούν με απόφαση του Υπουργού Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.» 3. Ανατίθεται στην Πανελλήνια Ένωση Οπτικών και Οπτομετρών η σύνταξη και ενημέρωση μητρώου οπτικών καταστημάτων σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από το άρθρο 21 παράγραφος 3 υποπαράγραφος 8 του ν. 3204/2003, όπως αυτό ισχύει, καθώς και η σύνταξη και ενημέρωση μητρώου αδειών ασκήσεως επαγγέλματος οπτικού - οπτομέτρη. Τα εν λόγω μητρώα, καθώς και η ετήσια επικαιροποίησή τους, τίθενται σε ισχύ μετά την έγκρισή τους από τον Υπουργό Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και τη δημοσίευσή τους στο Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως. 4. Απαιτείται η φυσική παρουσία Υγειονομικού Υπευθύνου αδειούχου οπτικού καθ' όλη τη διάρκεια λειτουργίας του καταστήματος οπτικών. Σε περίπτωση απουσίας του, θα προβλέπεται η αντικατάστασή του από άλλο Υγειονομικό Υπεύθυνο αδειούχο οπτικό, ο οποίος θα έχει δηλωθεί στην άδεια λειτουργίας του καταστήματος οπτικών. 5. Η παρ.1 του άρθρου 21 του ν. 3204/2003 αντικαθίσταται ως εξής: «Η διάθεση ομματοϋαλλίων διορθωτικών των διαθλαστικών ανωμαλιών των οφθαλμών (πλην των τυποποιημένων ομματοϋαλλίων πρεσβυωπίας, τα οποία μπορούν να πωλούνται και από τα φαρμακεία), φακών επαφής, υγρών φακών επαφής και γενικά όλων των συναφών προς την όραση ειδών, γίνεται αποκλειστικά από τα καταστήματα οπτικών ειδών, τα οποία ιδρύονται και λειτουργούν σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, όπως αυτός ισχύει.»

3.3 Σχολές στην Ελλάδα

Το 1983 ιδρύθηκε το Τμήμα Οπτικής στο ΑΤΕΙ Αθηνών, το οποίο έπειτα από απόφαση του Συμβουλίου Ανώτατης Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΣΑΤΕ), το 2006

μετονομάστηκε σε Τμήμα Οπτικής και Οπτομετρίας, ενώ ταυτόχρονα εγκρίθηκε η πρόταση για ίδρυση ενός δεύτερου Τμήματος «Οπτικής και Οπτομετρίας» στο ΑΤΕΙ Πάτρας στο Παράρτημα Αιγίου, με στόχο να λειτουργήσει από το Ακαδημαϊκό Έτος 2007-2008, που έτσι κι έγινε.

Όπως έχει προαναφερθεί, στη χώρα μας δεν υπάρχει κρατική σχολή αποκλειστικά για το αντικείμενο της οπτομετρίας. Αυτό συμβαίνει κατά κύριο λόγο, γιατί δεν υπάρχει ξεκάθαρο νομικό πλαίσιο μέχρι τώρα που να αναγνωρίζει και να κατοχυρώνει την άσκηση του επαγγέλματος του οπτομέτρη και γι' αυτό οι οπτικοί στην Ελλάδα δεν μπορούν να ασκήσουν οπτομετρία. Όσοι Έλληνες έχουν αποκτήσει τον τίτλο του οπτομέτρη, έχουν φοιτήσει σε σχολές του εξωτερικού και ως επί το πλείστον έχουν κι ένα δεύτερο πτυχίο, αυτό του οπτικού, έτσι ώστε να μπορούν να εξασκούν και το επάγγελμα του οπτικού. Παρά τις προσπάθειες που άρχισαν να γίνονται με την προώθηση της δημιουργίας τμημάτων οπτικής και οπτομετρίας το 2007, είναι κατανοητό ότι δεν αρκούν αν δεν συνοδεύονται από τις απαιτούμενες αλλαγές, τόσο στην τεχνογνωσία όσο και στο πρόγραμμα σπουδών. Θα πρέπει να συνειδητοποιήσουμε τη μεγάλη σημασία που έχει η επιστήμη αυτή, τις μεγάλες απαιτήσεις και επαγγελματικές προοπτικές του αντικειμένου, τις αρμοδιότητές του και μέσα από αυτά να κατανοήσουμε ότι η οπτομετρία αποτελεί αυτοτελές επάγγελμα στο χώρο της υγείας. Επομένως, αν επιθυμούμε να αναγνωριστεί ουσιαστικά η οπτομετρία στο ελληνικό κράτος θα πρέπει να οριοθετήσουμε τα δύο επαγγέλματα ξεκαθαρίζοντας τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους, και η Π.Ε.Ο.Ο. ακολουθώντας τους κανόνες της ΕCΟΟ να κινήσει τις ενέργειες έτσι ώστε το κράτος να θεσπίσει την οπτομετρία ως ένα αυτόνομο επάγγελμα. Αυτό οδηγεί σε αναβάθμιση της εκπαίδευσης στο επίπεδο του Ευρωπαϊκού Διπλώματος Οπτομετρίας, με πιο απαιτητικό πρόγραμμα σπουδών στις σχολές από αυτό του οπτικού, πλούσιο με τις αναγκαίες επιστημονικές, σύγχρονες, τεκμηριωμένες γνώσεις, αλλά και την κλινική εμπειρία για την εξάσκηση του επαγγέλματος με επιτυχία.

Το τμήμα Οπτικής και Οπτομετρίας του ΑΤΕΙ Πάτρας ιδρύθηκε το 2006 με το Προεδρικό Διάταγμα 226/ΦΕΚ/19-10-2006 και το πρόγραμμα σπουδών εγκρίθηκε με την αρ. πρ. 22/7-6-2007 απόφαση του Συμβουλίου ΤΕΙ Πατρών. Ξεκίνησε την εκπαιδευτική του λειτουργία το ακαδημαϊκό εξάμηνο του 2007-2008, με έδρα την πόλη του Αιγίου ως παράρτημα του ΑΤΕΙ Πατρών.

Το Τμήμα έχει ως αποστολή του την ανάπτυξη και μετάδοση γνώσεων στην επιστήμη και τεχνολογία της Οπτικής και Οπτομετρίας, με την κατάλληλη θεωρητική διδασκαλία, την εργαστηριακή και πρακτική άσκηση και την εφαρμοσμένη έρευνα, ώστε να παρέχει στους πτυχιούχους τα απαραίτητα εφόδια για την επιστημονική και επαγγελματική τους σταδιοδρομία και εξέλιξη. Μέχρι και σήμερα στελεχώνεται εξολοκλήρου με πλήθος Επιστημονικών και Εργαστηριακών συνεργατών διαφόρων ειδικοτήτων που καλύπτουν τις εκπαιδευτικές ανάγκες των θεωρητικών και εργαστηριακών μαθημάτων που διδάσκονται.

Εικόνα 3.2: Το Α.Τ.Ε.Ι Πάτρας, Παράρτημα Αγίου

Η ελάχιστη διάρκεια σπουδών στο Τμήμα Οπτικής και Οπτομετρίας, είναι οκτώ εξάμηνα, από τα οποία το τελευταίο διατίθεται για την εκπόνηση της Πτυχιακής Εργασίας και Πρακτικής Άσκησης. Η εκπαίδευση των σπουδαστών γίνεται με παραδόσεις μαθημάτων, εργαστηριακές ασκήσεις, εκπονήσεις εργασιών, σεμινάρια, μελέτες περιπτώσεων, επισκέψεις σε εργαστήρια κλπ. Τα μαθήματα έχουν θεωρητικό ή και εργαστηριακό μέρος. Τα μαθήματα μπορούν να διακριθούν σε:

§ Θεωρητικά: Τμήμα της διδασκαλίας των μαθημάτων αυτών μπορεί να περιλαμβάνει και εκπόνηση μελετών και δραστηριότητες για την εμπέδωση των θεωρητικών γνώσεων και την εφαρμογή τους σε διάφορες συνθήκες και περιπτώσεις (όπως συμμετοχή σε συνέδρια, σεμινάρια, εκπαιδευτικές επισκέψεις).

§ Μικτά: Αποτελούνται από θεωρητικό και εργαστηριακό μέρος. Για τα μαθήματα αυτά βαθμολογείται χωριστά το θεωρητικό και χωριστά το εργαστηριακό μέρος. Ο σπουδαστής θεωρείται ότι έχει περάσει το μικτό μάθημα εάν έχει εξετασθεί επιτυχώς και στο θεωρητικό και στο εργαστηριακό μέρος του μαθήματος.

Τα μαθήματα κατατάσσονται στις παρακάτω κατηγορίες:

§ Μαθήματα Γενικής Υποδομής (ΜΓΥ)

ΜΓΥ
Ανατομία Ι
Εισαγωγή στην Πληροφορική
Πρώτες Βοήθειες
Φυσική Ι (Μηχανική, Ηλεκτρισμός)
Στοιχεία Χημείας
Μαθηματικά
Σχέδιο και Αισθητική Προσώπου
Φυσιολογία
Φυσική ΙΙ (Οπτική)
Μικροβιολογία - Ανοσολογία
Εργονομία φωτισμού
Πληροφορική στην Οπτομετρία

§ Μαθήματα Ειδικής Υποδομής (ΜΕΥ)

ΜΕΥ
Ανατομία ΙΙ
Επιστήμη της Όρασης και Οπτομετρίας
Επιστήμη και Κατεργασία Κρυστάλλων
Νευρολογία Οφθαλμών - Νευροφυσιολογία
Εφαρμοσμένη Οπτική
Παθολογίες Οφθαλμών
Οπτικά Υλικά
Ξένη Γλώσσα και Ορολογία
Τεχνολογία Οπτικών Οργάνων
Φαρμακολογία Οφθαλμού
Μηχανική Όραση
Δεοντολογία Επαγγέλματος Οπτικού - Οπτομέτρη
Ασφάλεια και Υγιεινή Εργασίας
Ψυχολογία της Υγείας
Κοστολόγηση και Τιμολόγηση - Marketing
Μεθοδολογία Έρευνας στην Οπτική - Οπτομετρία
Τεχνολογία Laser

§ Μαθήματα Ειδικότητας (ΜΕ)

ΜΕ
Εισαγωγή στην Οπτομετρία
Τεχνολογία Οφθαλμικών Φακών Ι
Τεχνολογία Οφθαλμικών Φακών ΙΙ
Κλινική Οπτομετρία
Φακοί Επαφής Ι
Κλινική Διάθλαση
Παιδιατρική Οπτομετρία - Οπτομετρία Τρίτης Ηλικίας
Κλινική Οπτομετρία ΙΙ
Φακοί Επαφής ΙΙ και Κλινική Άσκηση
Ορθοοπτική και Διόφθαλμη Όραση
Κλινικές Εφαρμογές Διάθλασης - Οπτομετρίας
Σύγχρονες Οπτικές Εφαρμογές
Βοηθήματα Χαμηλής Όρασης

Το Τμήμα Οπτικής & Οπτομετρίας του ΑΤΕΙ Αθήνας έχει ως αποστολή να προάγει την ανάπτυξη και τη μετάδοση των γνώσεων στην τεχνολογία και την επιστήμη, με την διδασκαλία και την εφαρμοσμένη έρευνα και να παρέχει στους σπουδαστές τα απαραίτητα εφόδια που εξασφαλίζουν την άρτια κατάρτισή τους για την επιστημονική και επαγγελματική τους σταδιοδρομία και εξέλιξη.

Εικόνα 3.3: Το Α.Τ.Ε.Ι Αθήνας

Τα μαθήματα που διδάσκονται στο αντίστοιχο Τμήμα του ΑΤΕΙ Αθήνας είναι τα εξής:

§ ΜΓΥ

ΜΓΥ
Οπτομετρικά Μαθηματικά
Βιολογία του Ανθρώπου
Φυσιολογία
Ειδικά Θέματα Χημείας
Τεχνολογία Οπτικών Υλικών
Γενική Παθολογία
Εφαρμ. Πληροφορικής στην Οπτική

§ ΜΕΥ

ΜΕΥ
Γεωμετρική Οπτική
Φυσική Οπτική
Οπτικά Όργανα
Φυσιολογία Οφθαλμού
Ανατομία Οφθαλμού
Οπτική της Όρασης
Νευροφυσιολογία Οφθαλμού
Φαρμακολογία Οφθαλμού
Laser & Οπτικές Εφαρμογές
Ψυχολογία της Όρασης

§ ΜΕ

ΜΕ
Ιστορία & Οπτική Οφθαλμικών Φακών
Τεχνολογία Οφθαλμικών Φακών I
Παθολογία Οφθαλμού
Ξένη Ορολογία Ειδικότητας
Οφθαλμ. & Κλινική Διάθλαση
Μικροβιολογία Οφθαλμού
Τεχνολογία Οφθαλμικών Φακών II
Εισαγωγή στην Οπτομετρία
Βοηθήματα Όρασης
Κλινική Οπτομετρία
Φακοί Επαφής
Διόφθαλμη Όραση
Εργ. Ασφάλεια & Υγιεινή
Φακοί Επαφής & Κλινική Άσκηση
Κλινική Άσκηση Φακών Επαφής
Ειδικές Τεχνικές Οπτ. Ελέγχου
Εργονομία & Φωτισμός Περιβάλλοντος

§ Μαθήματα ΔΟΝΑ

ΔΟΝΑ
Δεοντολογία Οπτικού - Οπτομέτρη
Στοιχεία Εργατικού & Εμπορικού Δικαίου
Κοστολόγηση & Τιμολόγηση
Τεχνικές Πωλήσεων
Τεχνικές Πωλήσεων - Marketing
Οργάνωση & Διοίκηση Επιχείρησης

Με την ολοκλήρωση των σπουδών τους, οι πτυχιούχοι των δύο αυτών Τμημάτων αποκτούν τις απαραίτητες επιστημονικές και τεχνολογικές γνώσεις και ικανότητες, ως Οπτικοί και Εφαρμοστές Φακών Επαφής, για να μπορούν να απασχολούνται σε όλους τους τομείς του Γνωστικού Αντικειμένου του Τμήματος, είτε ως αυτοαπασχολούμενοι, είτε ως υπεύθυνοι ή στελέχη σχετικών επιχειρήσεων και βιομηχανιών, οργανισμών και υπηρεσιών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΠΛΩΜΑ

4.1 Γενικά στοιχεία Ευρωπαϊκού Διπλώματος

Η έννοια του Ευρωπαϊκού Διπλώματος συμφωνήθηκε από την ECOO το 1988 και οι πρώτες εξετάσεις πραγματοποιήθηκαν το 2000. Η Διακήρυξη της Μπολόνια το 1999 εργάστηκε ως καταλύτης και αντικατοπτρίζει τις φιλοδοξίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ένα ομοιόμορφο πεδίο εφαρμογής της πρακτικής, εναρμονισμένη εκπαίδευση και ελεύθερη κινητικότητα των επαγγελματιών. Η ECOO συμφώνησε στη συνέχεια, στην αρχή του διπλώματος και έκτοτε ένας κύκλος εξέτασης πραγματοποιείται κάθε χρόνο.

Το Δίπλωμα έχει αναγνωριστεί από το GOC στο Ηνωμένο Βασίλειο για την καταχώριση ως οπτομέτρη, προβλέποντας ότι το Συμβούλιο έχει εγκρίνει το πορτφόλιο του αιτούντος. Το Δίπλωμα αναγνωρίζεται επίσης για την εξάσκηση στην Ελβετία. Προκειμένου να ληφθούν υπόψη, για το ECOO Ευρωπαϊκό Δίπλωμα Οπτομετρίας, οι δυνάμει υποψήφιας χώρας πρέπει να διαθέτουν είτε ένα αναγνωρισμένο τίτλο σπουδών που τους επιτρέπει να ασκούν το επάγγελμα ανεξάρτητα ως ένας οπτικός ή οπτομέτρη σε ένα κράτος μέλος του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου ή στην Ελβετία, είτε να είναι στο τελευταίο τους έτος της κατάρτισης που οδηγεί στην είσοδο στο επάγγελμα.

Η εξέταση έχει σχεδιαστεί για να είναι στο υψηλότερο επίπεδο εισόδου στο επάγγελμα της οπτομετρίας σε οποιαδήποτε από τις χώρες - μέλη της ECOO. Σκοπός της είναι διττός: να καθιερώσει ομοιόμορφα υψηλό πρότυπο της οπτομετρίας, το οποίο έχει ένα δημόσιο όφελος και να ενθαρρύνει την αύξηση του επιπέδου εκπαίδευσης, ανταποκρίνοντας έτσι στην προσδοκία των φοιτητών για την αύξηση της ικανότητας τους.

4.2 Πληροφορίες υποψηφίων του Ευρωπαϊκού Διπλώματος

Οι γραπτές εξετάσεις λαμβάνουν χώρα στη Γαλλία και οι πρακτικές εξετάσεις στη Γερμανία (Μέρος Α + Β) και στην Ολλανδία (Μέρος Γ). Στο μέλλον μπορούν να εκτελεστούν και σε άλλες χώρες σε όλη την Ευρώπη. Όλες οι εξετάσεις θα είναι διαθέσιμες στα αγγλικά, γαλλικά και γερμανικά σε πρώτη φάση, ενώ το συντομότερο δυνατό θα επεκταθούν για να συμπεριλάβουν και άλλες μεγάλες ευρωπαϊκές γλώσσες.

Η εξέταση αποτελείται από τρία μέρη, κάθε μέρος χωρίζεται σε τρεις ενότητες και κάθε ενότητα έχει μια θεωρία και πρακτική αξιολόγηση. Το Δίπλωμα λοιπόν αποτελείται από τα εξής τρία μέρη: (Α) Οπτική και οπτικές συσκευές, (Β) Κλινική διερεύνηση και διαχείριση, (Γ) Βιολογικές και Ιατρικές Επιστήμες. Σε κάθε ενότητα, η γραπτή εξέταση με ερωτήσεις πολλαπλών επιλογών ακολουθείται από την εξέταση φροντίδας ασθενών, η οποία χρησιμεύει για να δοκιμάσουν τις κλινικές, πρακτικές και επικοινωνιακές δεξιότητες των υποψηφίων. Οι εξετάσεις αυτές περιλαμβάνουν την εξέταση VIMOC. Είναι ένα ακρωνύμιο για το Visual Identification and Management of Ophthalmic Conditions, δηλαδή Οπτική Αναγνώριση και Διαχείριση των Οπτομετρικών Συνθηκών. Η εξέταση αυτή παρέχει μια ευκαιρία για την αξιολόγηση της ικανότητας του υποψηφίου να κατανοήσει κλινικά ευρήματα και να αντιδράσει κατάλληλα σε σχέση με την άμεση και μελλοντική διαχείριση του ασθενούς.

Παρέχεται στους υποψηφίους μια σύντομη επεξήγηση περίπτωσης ασθενούς και οπτικά δεδομένα (π.χ. έγχρωμες φωτογραφίες και άλλες γραφικές εικόνες), και πρέπει να χρησιμοποιήσουν την επίλυση του προβλήματος και τις δεξιότητες διαχείρισης του ασθενούς για να απαντήσουν σε μια σειρά από σχετικές ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής. ECOO πιστεύει ότι πρέπει να υπάρχει μια λογική ισορροπία μεταξύ των θεωρητικών και πρακτικών γνώσεων των υποψηφίων στην οπτομετρία. Λόγω της διακύμανσης των προτύπων σε εθνική πρακτική, ECOO το θεωρεί αναγκαίο να εξεταστεί η γνώση των υποψηφίων της βασικής επιστήμης, καθώς και η γνώση τους στην οπτομετρία.

Οι υποψήφιοι χρειάζεται να κατέχουν τη θεμελιώδη γνώση και κατανόηση των επιστημονικών αρχών επί των οποίων η οπτομετρική πρακτική είναι χτισμένη και την ικανότητα εφαρμογής των γνώσεων αυτών για την πρόληψη, διάγνωση, θεραπεία και διαχείριση των κλινικών συνθηκών. Ένας υποψήφιος για την απόκτηση του Ευρωπαϊκού Διπλώματος Οπτομετρίας, καλείται να περάσει είτε εξετάσεις με γραπτές ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής και εξετάσεις για τη φροντίδα των ασθενών σε όλα τα τρία μέρη του διπλώματος και να παρουσιάσουν ένα ικανοποιητικό πορτοφόλιο εμπειρίας με ασθενείς - ως αποδεικτικό στοιχείο πραγματικής κλινικής πρακτικής - είτε να έχει αποφοιτήσει από ένα πανεπιστήμιο ή σχολή Οπτομετρίας, όπου η σειρά μαθημάτων έχει διαπιστευτεί ως ισότιμη με το Δίπλωμα.

Τα τέλη για τις γραπτές και πρακτικές εξετάσεις έχουν ως εξής, για κάθε γραπτή εξέταση 100€ και για κάθε πρακτική εξέταση 400€. Έτσι, αφού υπάρχουν τρία μέρη που το καθένα έχει γραπτή και πρακτική αξιολόγηση, το σύνολο είναι 1500€. Ορισμένες εθνικές επαγγελματικές ενώσεις παρέχουν οικονομική στήριξη για τους υποψηφίους που επιθυμούν να λάβουν μέρος στις εξετάσεις αυτές.

Το Δίπλωμα έχει αναπτυχθεί με σκοπό την εναρμόνιση των προτύπων της Οπτομετρίας, έτσι ώστε να διευκολύνει περαιτέρω την ελεύθερη διακίνηση και εγκατάσταση των οπτομετρών σε όλη την Ευρώπη. Αυτό θα το καταστήσει ευκολότερο για τους κατόχους του Διπλώματος να το εξασκήσουν σε όλη την Ευρώπη, αφού οπτομέτρεις που πετυχαίνουν να περάσουν όλα τα μέρη του Διπλώματος, θα έχουν δείξει ότι έχουν την εκπαίδευση και τις δεξιότητες που απαιτούνται για να είναι κύριοι φορείς παροχής πρωτοβάθμιας υγειονομικής φροντίδας των ματιών. Πρέπει να τονιστεί ότι οι πιθανοί υποψήφιοι είχαν πει ότι οι εξετάσεις αυτές ήταν δύσκολο να τις περάσουν, καθώς και ότι ο οπτικός ο οποίος δεν είχε επαρκή κατάρτιση στην Οπτομετρία ήταν εξαιρετικά απίθανο να τις περάσει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΤΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΟΥ ΟΠΤΙΚΟΥ - ΟΠΤΟΜΕΤΡΗ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

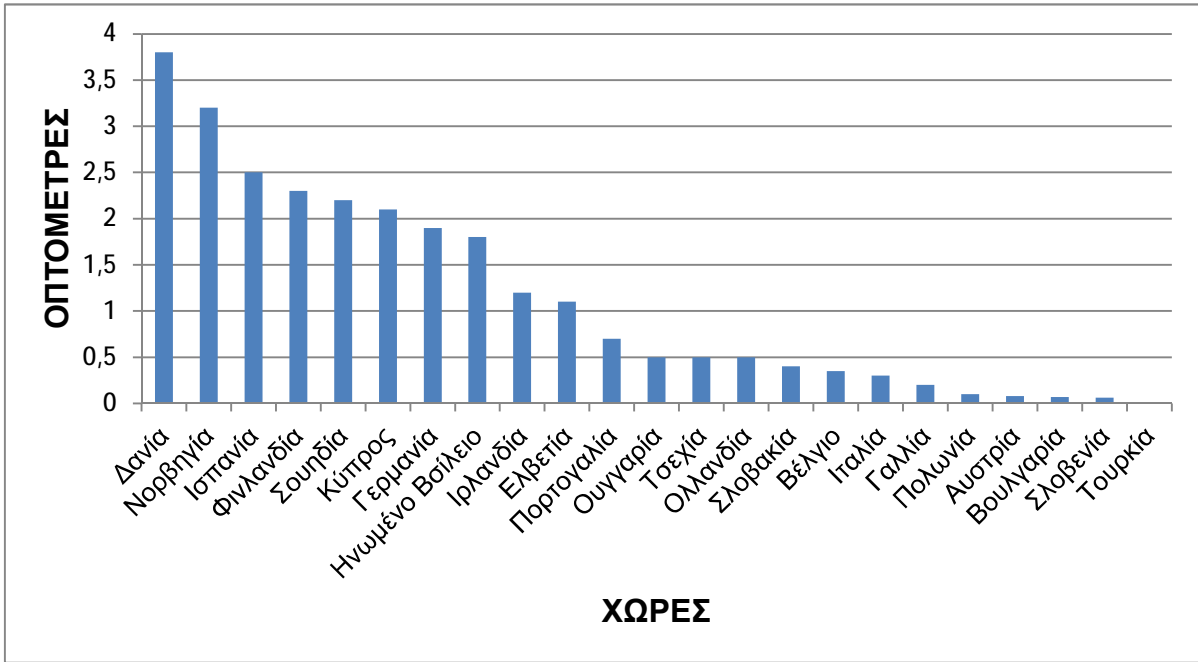
Οπτομετρία και οπτική είναι συνδεδεμένα επαγγέλματα και σε ορισμένες χώρες της Ευρώπης, θεωρούνται ως ένα ενιαίο επάγγελμα. Σε άλλες χώρες, αντικατοπτρίζουν ξεχωριστούς τομείς επαγγελματικής δραστηριότητας και θεωρούνται ως ξεχωριστά επαγγέλματα. Σε ορισμένες χώρες επαγγελματίες συνδυάζουν και τις δύο λειτουργίες. Σε άλλες χώρες περιορίζουν την αξιολόγησή τους για την διάθλαση του ασθενή και στη συνέχεια σε χορήγηση των διορθωτικών συσκευών. Ξεκινώντας με το χαμηλότερο επίπεδο κατάρτισης, μπορούμε να πούμε ότι στην Ευρώπη υπάρχουν οι οπτικοί που είναι υπεύθυνοι για την παροχή οπτικών ειδών, έπειτα ακολουθούν εξειδικευμένοι οπτικοί που κάνουν διάθλαση, και τέλος οπτομέτρεις οι οποίοι είναι εκπαιδευμένοι για την ανίχνευση παθολογίας. Σε μια μειοψηφία χωρών, οι οπτομέτρεις χρησιμοποιούν επίσης διαγνωστικά φάρμακα και ακόμη ένα περιορισμένο φάσμα από θεραπευτικά φάρμακα.

Όλες οι πληροφορίες που ακολουθούν είναι στοιχεία, από το επίσημο Blue Book της ECCO, σχετικά με το επάγγελμα της οπτικής και οπτομετρίας από τις χώρες μέλη της ECCO το 2008 και αποτελούν την τελευταία επίσημη ενημέρωση. Το Blue Book εξετάζει τους πέντε βασικούς τομείς του επαγγέλματος:

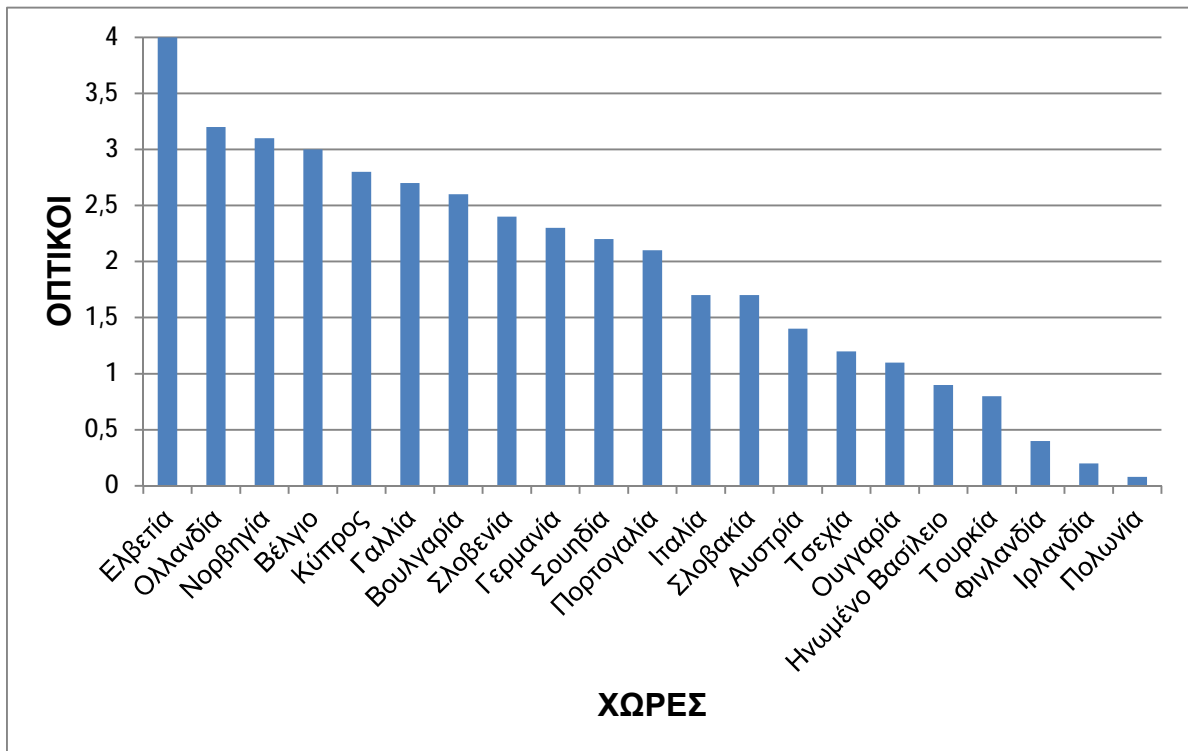
- Ο αριθμός και το μέγεθος του επαγγέλματος
- Το καθεστώς του επαγγέλματος
- Το πεδίο εφαρμογής της πρακτικής του επαγγέλματος
- Ο ρόλος του επαγγέλματος στη δημόσια υγεία
- Η εκπαίδευση και η κατάρτιση του επαγγέλματος

5.1. Ο αριθμός και το μέγεθος του επαγγέλματος

Για να μπορεί να γίνει μια σωστή σύγκριση μεταξύ των χωρών της Ε.Ε, το επάγγελμα έχει χωριστεί σε οπτικούς και οπτομέτρεις. Οι συγκρίσεις εκφράζονται ως αριθμοί των οπτικών και οπτομετρών ανά 10.000 του πληθυσμού στη συγκεκριμένη χώρα.

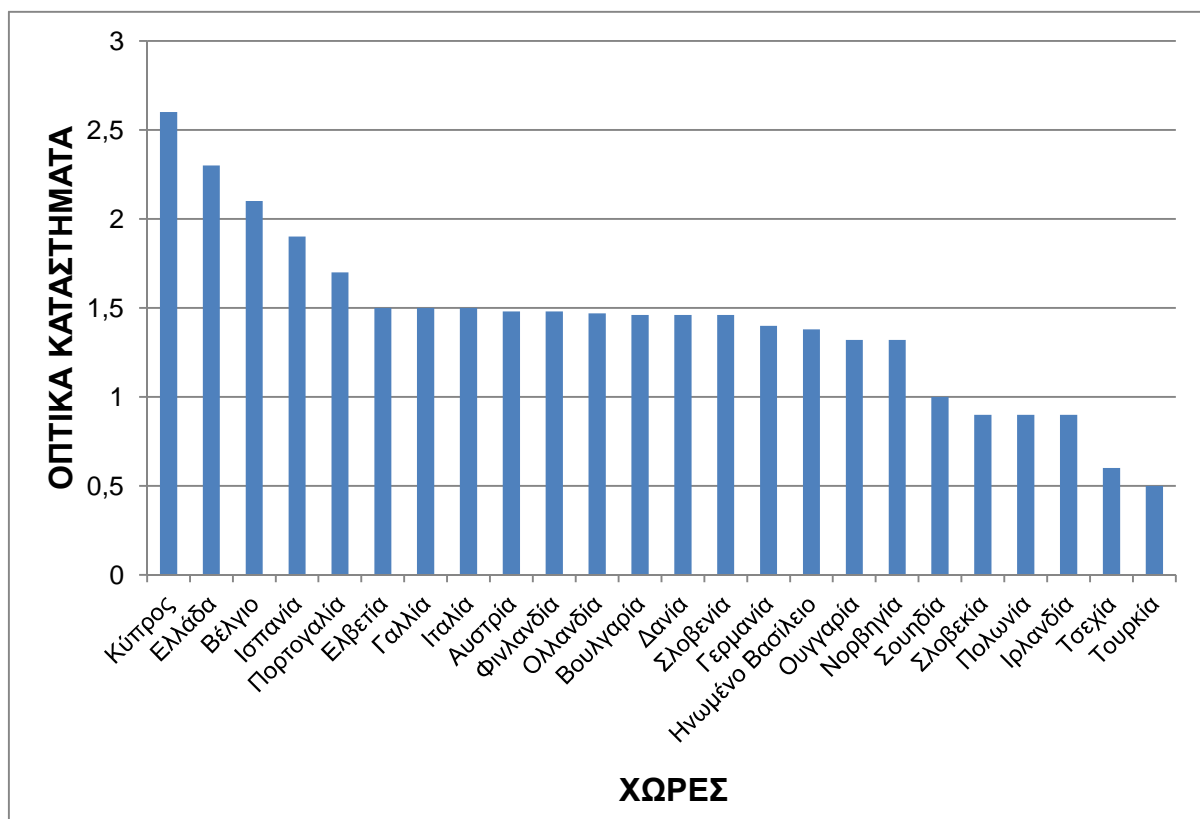
Σχήμα 5.1: Αριθμός των οπτομετρών ανά 10 000 του πληθυσμού

Σχήμα 5.2: Αριθμός των οπτικών ανά 10 000 του πληθυσμού

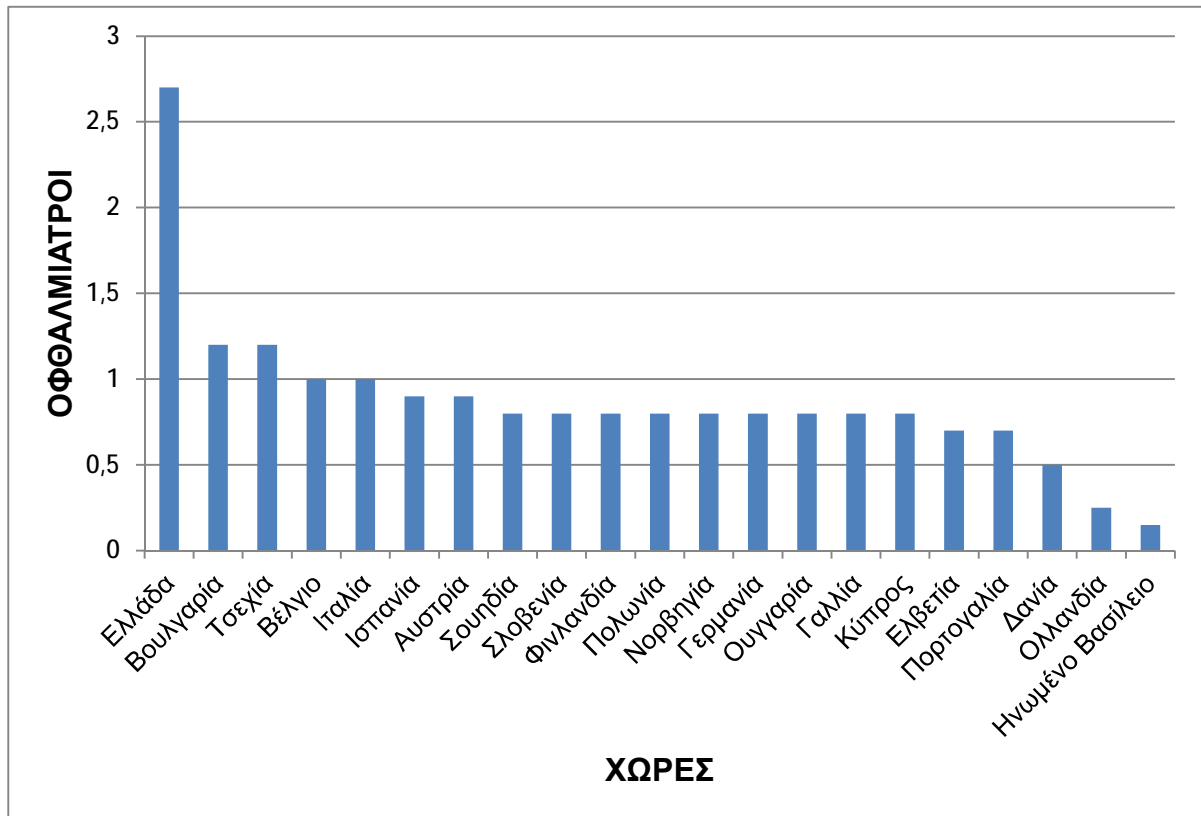
Οι πέντε χώρες πρώτες σε οπτικούς είναι η Ελβετία, η Ολλανδία, η Νορβηγία, το Βέλγιο και η Κύπρος, ενώ τελευταία είναι η Πολωνία. Οι χώρες με τους περισσότερους οπτομέτρους είναι αρχικά η Δανία και ακολουθούν η Νορβηγία, η Ισπανία, η Φινλανδία και η Σουηδία, ενώ τελευταία έρχεται η Τουρκία. Βέβαια, αξίζει να σημειωθεί ότι στη Νορβηγία, την Πολωνία και τη Σουηδία, φαίνεται να υπάρχει ίσος αριθμός από οπτομέτρους και οπτικούς.

Οι αριθμοί των οπτικών καταστημάτων λιανικής πώλησης ανά 10.000 το πληθυσμού είναι επίσης εντυπωσιακά παρόμοιοι στις περισσότερες χώρες, με πρώτη χώρα να είναι η Κύπρος και δεύτερη η Ελλάδα, ενώ οι αναλογίες είναι ελαφρώς χαμηλότερες στην Τουρκία και την Τσέχικη Δημοκρατία.

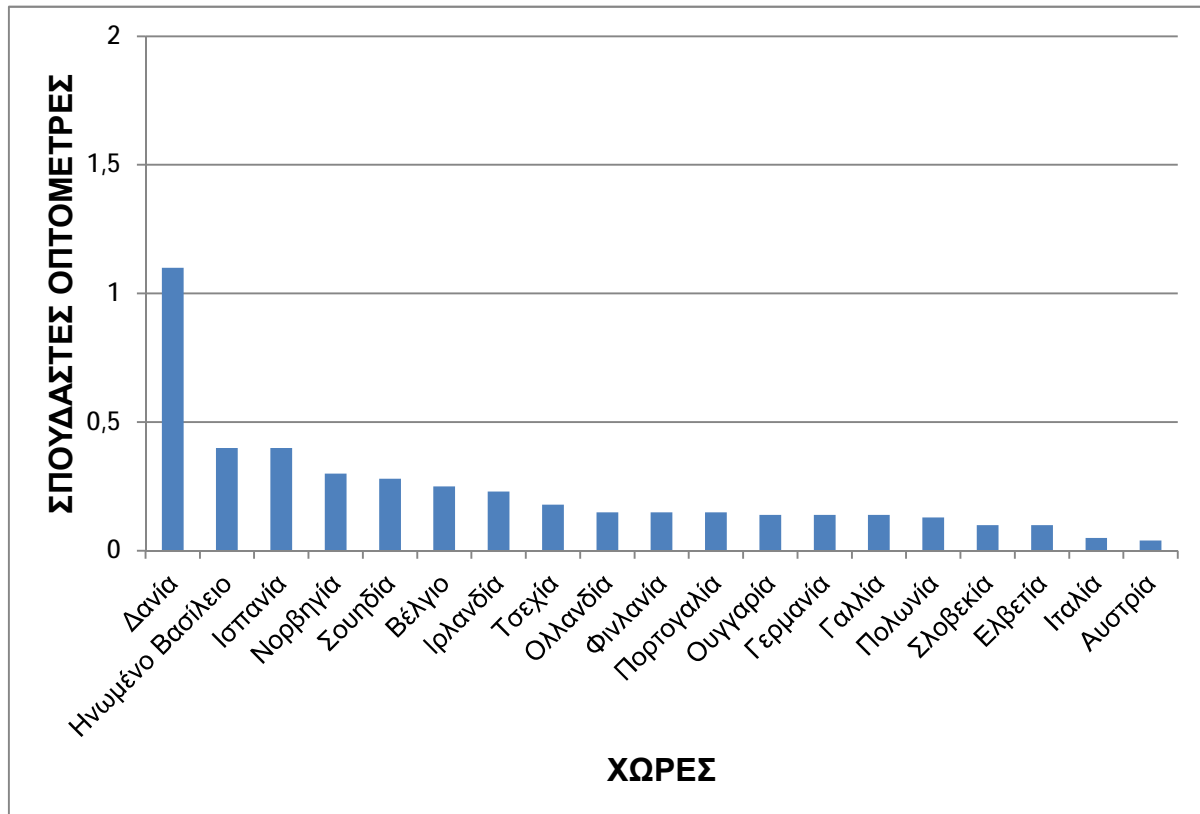
Σχήμα 5.3: Αριθμός των οπτικών καταστημάτων λιανικής πώλησης ανά 10 000 του πληθυσμού

Ο αριθμός των οφθαλμιάτρων είναι εκπληκτικά παρόμοιος στις περισσότερες χώρες, με εξαιρέσεις την Ελλάδα, όπου υπάρχουν οι περισσότεροι οφθαλμίατροι με μεγάλη διαφορά από τις υπόλοιπες χώρες και την Ολλανδία με το Ηνωμένο Βασίλειο, όπου υπάρχουν οι λιγότεροι οφθαλμίατροι.

Σχήμα 5.4: Αριθμός των οφθαλμιάτρων ανά 10 000 του πληθυσμού

Όσον αφορά τους σπουδαστές οπτομέτρης, πρώτη θέση καταλαμβάνει η Δανία με μεγάλη διαφορά από τη δεύτερη θέση που κατέχει το Ηνωμένο Βασίλειο με την Ισπανία, ακολουθούν η Νορβηγία και η Σουηδία, ενώ η Αυστρία έχει τους λιγότερους.

Σχήμα 5.5: Αριθμός των σπουδαστών οπτομετρών ανά 10 000 του πληθυσμού

Η οπτομετρία ανά τον κόσμο παρουσιάζει ανομοιογένεια ως προς τον τρόπο λειτουργίας της. Έτσι, υπάρχει μια ασταθής εξέλιξη στις αναλογίες των πρωτοβάθμιων ελέγχων της όρασης που εκτελούνται από οφθαλμιάτρους σε σύγκριση με τους ελέγχους που γίνονται από οπτομέτρους. Ουσιαστικά, δύο παράγοντες ευθύνονται για τη διακύμανση αυτή: το σχετικό μέγεθος και πολιτικό βάρος του οφθαλμολογικού επαγγέλματος και η κατάσταση της οπτομετρίας. Για παράδειγμα, στην Ελλάδα, τη Βουλγαρία, τη Τσεχία, τη Γαλλία, τη Σλοβακία και την Τουρκία οι περισσότεροι πρωτοβάθμιοι έλεγχοι της όρασης εκτελούνται από οφθαλμιάτρους, ενώ πολύ λίγα εκτελούνται από οφθαλμιάτρους στη Δανία, την Ιρλανδία, την Ολλανδία, τη Νορβηγία, τη Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο.

Πίνακας 5.1: Πόσες από τις οφθαλμικές εξετάσεις γίνονται από οφθαλμιάτρους

ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ	Βουλγαρία, Γαλλία, Ελλάδα, Πολωνία, Σλοβενία, Τσεχία, Τουρκία
ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ΑΠΟ ΤΙΣ ΜΙΣΕΣ	Αυστρία, Ισπανία, Σλοβακία
ΜΙΣΕΣ	Βέλγιο, Ελβετία, Ιταλία, Κύπρος, Πορτογαλία, Ουγγαρία
ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΑΠΟ ΤΙΣ ΜΙΣΕΣ	Γερμανία, Φινλανδία
ΠΟΛΥ ΛΙΓΕΣ	Δανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ιρλανδία, Νορβηγία, Ολλανδία, Σουηδία

5.2 Το καθεστώς του επαγγέλματος

Ως ένα επάγγελμα σε εξέλιξη, η Οπτομετρία και η οπτική θεωρούνται όλο και λιγότερο ως μια χειροτεχνία και όλο και περισσότερο ως ένα επάγγελμα υγειονομικής περιθάλψης. Σε πολλές χώρες θεωρούνται ότι είναι και τα δύο.

Με τη σαφή εξαίρεση της Πορτογαλίας, το επάγγελμα ρυθμίζεται βάσει της εθνικής νομοθεσίας, σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό, είτε άμεσα από την κυβέρνηση ή έμμεσα από ένα οργανισμό της κυβέρνησης. Ωστόσο, η ακριβής φύση του ρυθμιστικού πλαισίου ποικίλλει σημαντικά μεταξύ των χωρών. Περιοδική ανανέωση της άδειας (ή την εκ νέου εγγραφή/καταχώρηση) του επαγγέλματος ώστε να ασκηθεί νομίμως, απαιτείται μόνο σε μια μειοψηφία χωρών (π.χ. Κύπρος, Τσεχική Δημοκρατία, η Ιρλανδία, η Ισπανία και το Ηνωμένο Βασίλειο). Το επάγγελμα δεν προστατεύεται νομικά σε όλα στην Πορτογαλία και μόνο ασθενώς στο Βέλγιο και την Πολωνία.

Το άνοιγμα των οπτικών καταστημάτων λιανικής πώλησης είναι νομοθετικά κατοχυρωμένο σε λιγότερες χώρες, αλλά εξακολουθούν να αποτελούν την πλειοψηφία. Σε όλες σχεδόν τις χώρες η είσοδος στο επάγγελμα είναι επιτρεπτή μόνο μετά την ολοκλήρωση ενός καθορισμένου επίπεδου της κρατικής εκπαίδευσης. Επιπλέον, στις περισσότερες χώρες, είναι επίσης απαραίτητο για την ολοκλήρωση κάποιου τύπου επαγγελματικής εξέτασης.

Περιληπτικά, λαμβάνοντας όλες αυτές τις απαιτήσεις μαζί, μπορούμε να πούμε ότι μόνο η Πορτογαλία είναι ολοκληρωτικά ανεξέλεγκτη, ενώ το επάγγελμα ρυθμίζεται εν μέρει στην Ολλανδία, και σε μεγάλο βαθμό ρυθμίζεται στην Αυστρία, Κύπρο, Τσεχική Δημοκρατία, Γερμανία, Ελλάδα, Πολωνία, Σλοβακία, Ισπανία, Ελβετία και Ηνωμένο Βασίλειο.

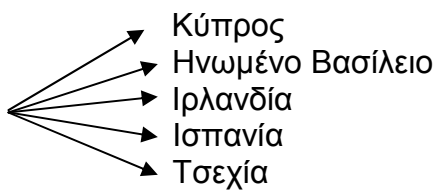
Πίνακας 5.2: Τι είδος επάγγελμα είναι σε κάθε χώρα

Υγειονομικής φροντίδας	Υγειονομικής φροντίδας & βιοτεχνία/εμπόριο
Βουλγαρία	Αυστρία
Δανία	Τσεχία
Ελλάδα	Γερμανία
Πορτογαλία	Ολλανδία
Ισπανία	Πολωνία
Τουρκία	Ελβετία
Κύπρος	Βέλγιο
Φινλανδία	Γαλλία
Ιταλία	Ιρλανδία
Σλοβενία	Νορβηγία
Σουηδία	Σλοβακία
Ηνωμένο Βασίλειο	Ουγγαρία

Πίνακας 5.3: Πώς ρυθμίζεται το επάγγελμα γενικώς

ΑΠΟ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ	Αυστρία, Βέλγιο, Δανία, Ελλάδα, Ισπανία, Τουρκία, Τσεχία, Γερμανία, Ολλανδία, Πολωνία, Ουγγαρία, Φινλανδία, Ιταλία, Ελβετία, Σουηδία, Σλοβακία, Γαλλία, Ιρλανδία, Νορβηγία
ΑΠΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ Ή ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟ ΦΟΡΕΑ	Βουλγαρία, Ηνωμένο Βασίλειο, Κύπρος, Σλοβενία
ΔΕΝ ΡΥΘΜΙΖΕΤΑΙ	Πορτογαλία

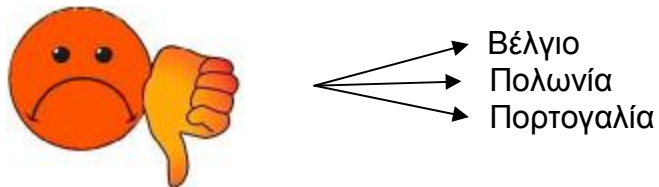
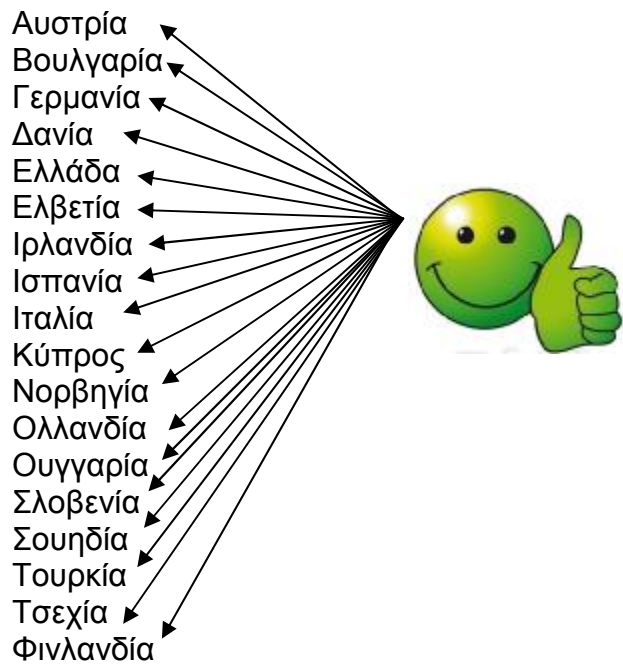
Παρακολουθείται στενά το επάγγελμα; Πρέπει να ανανεώνεται η άδεια ασκήσεως του επαγγέλματος;

- Αυστρία
- Βέλγιο
- Βουλγαρία
- Γαλλία
- Γερμανία
- Δανία
- Ελβετία
- Ελλάδα
- Ιταλία
- Νορβηγία
- Ολλανδία
- Ουγγαρία
- Πολωνία
- Πορτογαλία
- Σλοβακία
- Σλοβενία
- Σουηδία
- Τουρκία
- Φινλανδία

Το επάγγελμα προστατεύεται από το νόμο:

Πίνακας 5.4: Τα επίπεδα της Ευρωπαϊκής εκπαίδευσης οπτομετρίας

Πηγή: <http://optics-optometry.blogspot.gr/2008/03/blog-post.html>

Επίπεδο 1 παροχή οφθ.φακών	Επίπεδο 2 παροχή οφθ.φακών διάθλαση & συν/γράφιση	Επίπεδο 3 ^α παροχή οφθ.φακών διάθλαση & συν/γράφιση έλεγχος πάθησης των ματιών	Επίπεδο 3β παροχή οφθ.φακών διάθλαση & συν/γράφιση έλεγχος πάθησης των ματιών διάγνωση πάθησης των ματιών (χρήση διαγνωστικών φαρμάκων)	Επίπεδο 4 παροχή οφθ.φακών διάθλαση & συν/γράφιση έλεγχος πάθησης των ματιών διάγνωση πάθησης των ματιών θεραπεία πάθησης των ματιών (χρήση θεραπευτικών φαρμάκων)	Επίπεδο 5 παροχή οφθ.φακών διάθλαση & συν/γράφιση έλεγχος πάθησης των ματιών διάγνωση πάθησης των ματιών θεραπεία πάθησης των ματιών χειρουργική επέμβαση των ματιών
Ελλάδα	Γαλλία	Ισπανία	Ιρλανδία	Αυστραλία	Ηνωμένες Πολιτείες
Τουρκία	Βέλγιο	Γερμανία	Ολλανδία	Καναδάς	
Ρουμανία	Ισλανδία	Δανία	Νορβηγία	Νέα Ζηλανδία	
Λετονία	Ιταλία	Φινλανδία	Ανδόρα	Ηνωμένες Πολιτείες	
Σερβία, Κροατία	Αυστρία	Σουηδία	Ηνωμένο Βασίλειο	Ηνωμένο Βασίλειο	
Σλοβενία, Πολωνία		Ελβετία	Ευρωπαϊκό Δίπλωμα		
Αλβανία, Βουλγαρία?					

5.3 Το πεδίο εφαρμογής της πρακτικής

Το πεδίο εφαρμογής της άσκησης του επαγγέλματος θα πρέπει να προσεγγιστεί από τρεις οπτικές γωνίες: το τι επιτρέπεται και τι απαγορεύεται αλλά εντούτοις εξασκείται είτε ανοικτά είτε διακριτικά.

Όπως φαίνεται και στον πίνακα 5.5, διαπιστώνουμε ότι ενώ η εκτέλεση των συνταγών, δηλαδή η τοποθέτηση και εφαρμογή οφθαλμικών φακών σε σκελετούς γυαλιών οράσεως και η εφαρμογή, χορήγηση, πώλησή τους είναι επιτρεπόμενα σε όλες τις χώρες σχεδόν, η αντικειμενική και υποκειμενική διάθλαση, η συνταγογράφηση διορθωτικών γυαλιών εξακολουθούν να απαγορεύονται εξ' ολοκλήρου στο επάγγελμα στη Βουλγαρία, την Ελλάδα και Τουρκία και εν μέρει στο Βέλγιο και τη Γαλλία.

Ο έλεγχος της διόφθαλμης όρασης, η οφθαλμοσκόπηση, η τονομετρία και η περιμετρία που είναι διαδικασίες που περιλαμβάνονται συνήθως σε μια πρωτοβάθμια εξέταση των ματιών, επιτρέπονται στις περισσότερες χώρες, ενώ απαγορεύονται στις χώρες όπως το Βέλγιο, η Ελλάδα, η Ιταλία, η Σλοβενία και η Τουρκία.

Το δικαίωμα της χρήσης των διαγνωστικών φαρμάκων έχουν μόνο στην Ιρλανδία, την Ολλανδία, τη Νορβηγία και το Ηνωμένο Βασίλειο. Η χρήση των θεραπευτικών φαρμάκων επιτρέπεται στους οπτομέτρους μόνο στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Πίνακας 5.5: Τι επιτρέπεται ■ Τι δεν επιτρέπεται ■ Τι δεν επιτρέπεται αλλά γίνεται ■ Δεν ανταποκρίθηκαν ■

	Αγγλία	Αυστρία	Βέλγιο	Βουλγαρία	Γαλλία	Γερμανία	Δανία	Ελβετία	Ελλάδα	Ιρλανδία	Ισπανία	Ιταλία	Κύπρος	Νορβηγία	Ολλανδία	Ουγγαρία	Πολωνία	Πορτογαλία	Σλοβακία	Σλοβενία	Σουηδία	Τουρκία	Τσεχία	Φινλανδία
Παροχή γυαλιών	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Πώληση οπτικών συσκευών	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Υποκειμενική διάθλαση	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Αντικειμενική διάθλαση	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Έλεγχος διόφθαλμης όρασης	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Οφθ/σκόπηση	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Τονομέτρηση	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Περιμετρία	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Συνταγογράφηση γυαλιών	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Συν/γράφηση φακών επαφής	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Χρήση διαγνωστικών φαρμάκων	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Χρήση θεραπευτικών φαρμάκων	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Διάγνωση οφθαλμικής παθολογίας	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

5.4 Κοινωνία και δημόσια υγεία

Τα τελευταία χρόνια, το εθνικό υγειονομικό ή κοινωνικό σύστημα σε αρκετές χώρες έχει αποσυρθεί από την κάλυψη του κόστους του ελέγχου της όρασης και την παροχή διορθωτικών γυαλιών στον πληθυσμό, είτε εξ ολοκλήρου όπως συμβαίνει στην Κύπρο και τη Δανία, ή εν μέρει όπως για παράδειγμα στο Ηνωμένο Βασίλειο και τη Γερμανία. Μάλιστα, σε κάποιες χώρες όπως είναι η Γαλλία, μέρος αυτών των δαπανών καλύπτονται από ιατρικές ασφαλιστικές εταιρείες για εκείνα τα ασφαλισμένα άτομα από τις εταιρείες αυτές.

Αξίζει να σημειωθεί πως μια πλειοψηφία των εθνικών συστημάτων εξακολουθεί να πληρώνει για τους ελέγχους της όρασης των παιδιών, είτε εξ ολοκλήρου ή εν μέρει. Οι εξαιρέσεις είναι η Κύπρος και η Δανία. Η πλειοψηφία των εθνικών συστημάτων επίσης συμβάλλει στην κάλυψη του κόστους των συσκευών για τα παιδιά. Η πλειοψηφία των εθνικών συστημάτων επίσης συμβάλλει στην κάλυψη του κόστους των συσκευών για τα παιδιά. Το ίδιο ισχύει σε μικρότερο βαθμό σχετικά με τους ηλικιωμένους (ωστόσο ορίζεται).

Πίνακας 5.6: Το κοινωνικό σύστημα πληρώνει για τις οφθαλμικές εξετάσεις των παιδιών

ΟΛΕΣ	Αυστρία, Βέλγιο, Βουλγαρία, Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, Ισπανία, Ιταλία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ουγγαρία, Πολωνία, Πορτογαλία, Σλοβακία, Σλοβενία, Τουρκία, Τσεχία
ΜΕΡΙΚΕΣ	Ελβετία, Ιρλανδία, Νορβηγία, Ολλανδία, Σουηδία, Φινλανδία
ΚΑΜΙΑ	Δανία, Κύπρος

Πίνακας 5.7: Το κοινωνικό σύστημα πληρώνει για τις οφθαλμικές εξετάσεις των ηλικιωμένων

ΟΛΕΣ	Αυστρία, Βέλγιο, Βουλγαρία, Γαλλία, Ελλάδα, Ισπανία, Ιταλία, Ουγγαρία, Πολωνία, Πορτογαλία, Σλοβακία, Σλοβενία, Τουρκία, Τσεχία
ΜΕΡΙΚΕΣ	Ελβετία, Ιρλανδία, Ηνωμένο Βασίλειο, Νορβηγία, Ολλανδία, Σουηδία
ΚΑΜΙΑ	Γερμανία, Δανία, Κύπρος, Φινλανδία

5.5 Εκπαίδευση και κατάρτιση του επαγγέλματος

Το μοτίβο της εκπαίδευσης και της κατάρτισης του επαγγέλματος στις χώρες στην Ε.Ε είναι περίπλοκο. Υπάρχουν τουλάχιστον τέσσερις κύριες οδοί για να γίνει κάποιος οπτομέτρης ή οπτικός ή και τα δύο. Όπως δείχνει ο πίνακας, υπάρχει ένα μονοπάτι για να γίνει ένας οπτικός, και τρία για να γίνει ένας οπτομέτρης.

Ο τρόπος κατάρτισης για να γίνει ένας οπτικός αποτελείται από εκπαίδευση δύο ετών στο σχολείο μετά την ηλικία των 14 ετών, ακολουθείται από τέσσερα χρόνια μικτών σπουδών - μελέτης και πρακτικής επαγγελματικής εμπειρίας - συνήθως ως ένα είδος εκπαιδευόμενου. Αυτή η διαδικασία ακολουθείται σε όλες τις χώρες, εκτός από την Ισπανία, την Ιταλία, την Ελβετία και τη Σκανδιναβία. Στο Βέλγιο, η περίοδος της μικτής μελέτης και πρακτικής άσκησης μπορεί να διαφέρει μεταξύ τριών και πέντε ετών, ενώ στη Τσεχία, η περίοδος αυτή των τεσσάρων χρόνων δαπανείται αποκτώντας μόνο πρακτική επαγγελματική εμπειρία. Στη Βουλγαρία, ο μαθητής αφήνει το σχολείο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε ηλικία 18 ετών και αναλαμβάνει ένα έτος επαγγελματικής κατάρτισης.

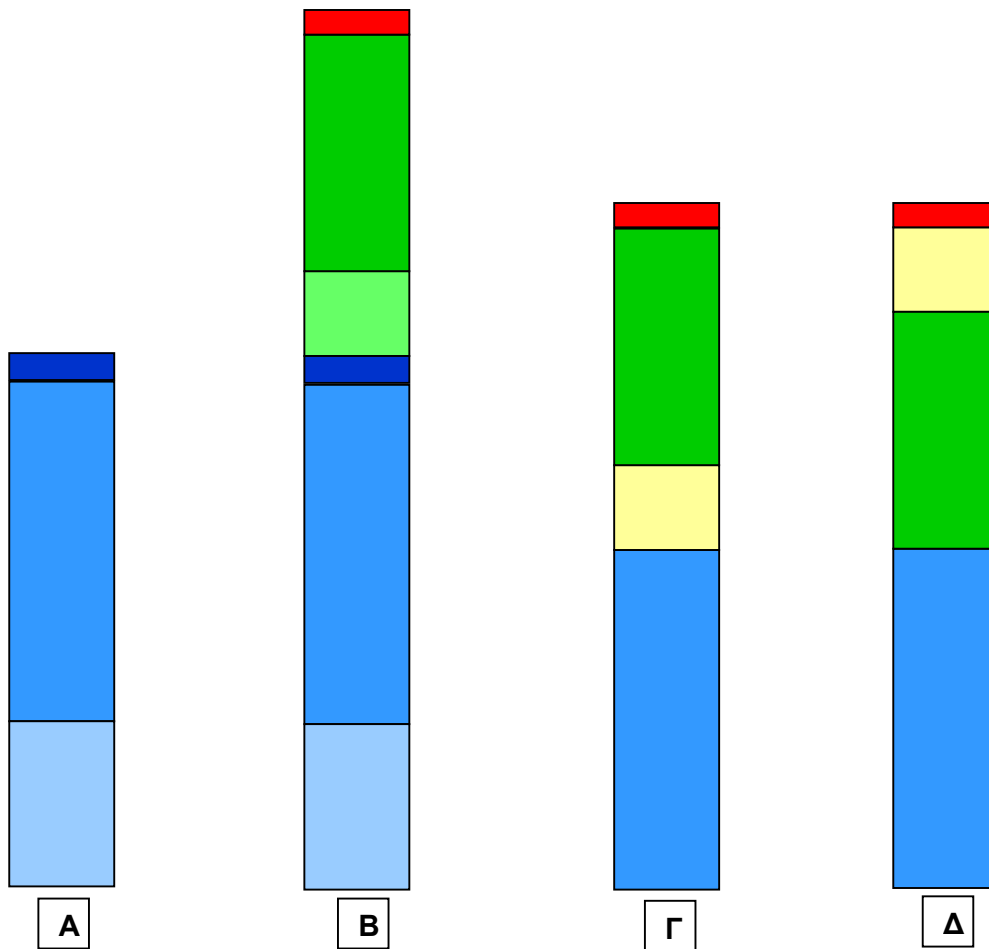
Στη συνέχεια της μελέτης μας, θα δούμε ποιοι είναι οι τρεις δυνατοί τρόποι κατάρτισης για να γίνει κάποιος οπτομέτρης, ένας εκ των οποίων συνεχίζεται μετά την εκπαίδευση που πραγματοποιείται για να γίνει ένας οπτικός και συγκεκριμένα, αποτελείται από ένα χρόνο προκαταρκτικής μελέτης και στη συνέχεια μελέτη τριών ετών σε ένα πανεπιστήμιο ή άλλο ίδρυμα υψηλότερης εκπαίδευσης. Αυτή η συνδυαστική οδός είναι διαθέσιμη στο Βέλγιο, τη Δανία, τη Φινλανδία, τη Γαλλία, τη Γερμανία, την Ιταλία και την Πολωνία και θα είναι διαθέσιμη και στο Ηνωμένο Βασίλειο. Στην Τσεχική Δημοκρατία ο μαθητής πηγαίνει κατ'ευθείαν από το σχολείο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο πανεπιστήμιο, όπου τα μαθήματα περιλαμβάνουν πρακτική εργασιακή εμπειρία.

Η πιο κοινή οδός κατάρτισης για να γίνει κάποιος οπτομέτρης αρχίζει αφού ο μαθητής έχει ολοκληρώσει τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση στην ηλικία των 18 ετών. Ο μαθητής αποκτά τότε πρακτική επαγγελματική εμπειρία για ένα έτος πριν από τη συμπλήρωση τριών ετών σπουδών σε πανεπιστήμιο ή άλλο ίδρυμα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Αυτή είναι η οδός που ακολουθείται στην Αυστρία, τη Γερμανία, την Ιρλανδία, την Ιταλία, την Ουγγαρία, τις Κάτω Χώρες, Νορβηγία, Πολωνία, Σουηδία και Ελβετία. Στην Πορτογαλία, η περίοδος πρακτικής επαγγελματικής εμπειρίας είναι έξι μήνες και έχει ενσωματωθεί σε πέντε έτη σπουδών σε πανεπιστήμιο. Στο Βέλγιο, ο μαθητής μπορεί να αρχίσει στα 16 να μελετήσει για τέσσερα χρόνια και στη συνέχεια να περάσει τρία χρόνια μικτών σπουδών και πρακτικής επαγγελματικής εμπειρίας, προκειμένου να πληροί τις προϋποθέσεις.

Η τρίτη οδός για να γίνει κάποιος οπτομέτρης, η οποία ακολουθείται μόνο στο Ηνωμένο Βασίλειο, είναι παρόμοια με την κοινή οδό, εκτός από το ότι το έτος πρακτικής εμπειρίας εργασίας υπό την εποπτεία/υπό επίβλεψη δαπανάται μετά την ολοκλήρωση τριετών σπουδών στο πανεπιστήμιο. Στο τέλος αυτού του τέταρτου έτους ο φοιτητής λαμβάνει μια επαγγελματική κατατακτήρια εξέταση.

Σχήμα 5.6: Οι οδοί κατάρτισης του οπτικού-οπτομέτρη

Πηγή: http://www.ecoo.info/wp-content/uploads/2012/07/ECOO_BlueBook2008.pdf

- Πτυχιούχος οπτομέτρης
- Πτυχιούχος οπτικός
- Πρακτική επαγγελματική εμπειρία
- Πανεπιστήμιο
- Μελέτη πριν από το πανεπιστήμιο
- Μικτές σπουδές (μελέτη και πρακτική)
- Εκπαίδευση στο σχολείο

5.6 Οι πιο σημαντικές χώρες στην Ε.Ε όσον αφορά το επάγγελμα

5.6.1 Βέλγιο

Το βασιλικό διάταγμα της 30/10/64 ορίζει το επάγγελμα ως εξής: το επάγγελμα συνίσταται από την εξάσκηση με το συνήθη και ανεξάρτητο τρόπο μιας ή και περισσότερων από τις παρακάτω δραστηριότητες:

- § την προμήθεια και την πώληση στο κοινό, τη συντήρηση και επισκευή οπτικών συσκευών κατασκευασμένων για τη διόρθωση ή/και αποκατάσταση της όρασης κάποιου ατόμου
- § τη ρύθμιση, προσαρμογή, πώληση και συντήρηση τεχνητών οφθαλμών
- § την εκτέλεση συνταγών, οι οποίες έχουν εκδοθεί από οφθαλμίατρο με σκοπό τη διόρθωση της όρασης κάποιου ατόμου

Οι δραστηριότητες αυτές θα μπορούν να εκτελούνται για τη διόρθωση καθαρά και μόνο οπτικών ανωμαλιών της όρασης και θα πρέπει να συμβουλευτούν τον πελάτη τους να επισκεφτεί τον οφθαλμίατρο.

Όσον αφορά την εκπαίδευση, στο Βέλγιο υπάρχουν δύο Ινστιτούτα Ανώτερης εκπαίδευσης (I.O.R.T και C.E.S.O.A) τα οποία παρέχουν σπουδές 4ετούς ή 3ετούς φοίτησης αντίστοιχα, και η οποία οδηγεί στον τίτλο του οπτικού/οπτομέτρη. Για την εισαγωγή σε αυτά τα Ινστιτούτα απαιτείται η κατοχή του απολυτηρίου μέσης εκπαίδευσης. Επίσης, υπάρχουν και διάφορες άλλες σχολές οι οποίες παρέχουν 2ετείς ή 3ετείς σπουδές και προσφέρουν τον τίτλο του οπτικού. Βέβαια, δέχονται φοιτητές που δεν έχουν απολυτήριο μέσης εκπαίδευσης. Μάλιστα, το υπουργείο των μεσαίων τάξεων οργανώνει προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης ανοικτά για φοιτητές οι οποίοι είτε έχουν τελειώσει με επιτυχία τη μέση εκπαίδευσή τους, είτε έχουν παρακολουθήσει ένα ειδικό επαγγελματικό πρόγραμμα το οποίο αρχίζει στην ηλικία των 16 ετών.

5.6.2 Γερμανία

Οι οπτικοί θεωρούνται τεχνίτες. Απαιτείται πρακτική εξάσκηση 3 ετών για να γίνουν βοηθοί οπτικού και αφού περάσουν ακόμη 2 χρόνια έχουν τη δυνατότητα να σπουδάσουν. Προσφέρονται δύο είδη σπουδών, εκ των οποίων ο ένας τρόπος είναι πλήρεις σπουδές διάρκειας 5 εξαμήνων σε μια από τις ανώτερες σχολές οπτικής (όπως για παράδειγμα της Κολωνίας), οι οποίες τελειώνουν με την απόκτηση του κρατικού διπλώματος. Ο δεύτερος είναι οι part time σπουδές που διαρκούν 2 έτη. Ένας άλλος τρόπος είναι να γίνει κάποιος δεκτός στο πανεπιστήμιο και να ακολουθήσει 4ετή κύκλο σπουδών, αφού βέβαια έχει απολυτήριο μέσης εκπαίδευσης. Σε όλες τις περιπτώσεις ο υποψήφιος μπορεί να δώσει εξετάσεις, οι οποίες είναι απαραίτητες για να γίνει Chief Optician και να μπορούν άλλοι εκπαιδευόμενοι να κάνουν την πρακτική τους σε αυτόν.

5.6.3 Δανία

Δεν υπάρχουν κανονισμοί ή ειδικές νομοθετικές ρυθμίσεις που να αφορούν την οπτομετρία. Ελάχιστοι, βέβαια, είναι αυτοί που εξασκούν την οπτομετρία ή την εφαρμογή φακών επαφής χωρίς την αναγνωρισμένη εκπαίδευση του οπτομέτρη.

5.6.4 Ελβετία

Έχει ένα πολύ επιτυχημένο διπλό σύστημα επαγγελματικής εκπαίδευσης. Ο κάθε υποψήφιος μετά το λύκειο ακολουθεί εκπαίδευση 4 ετών πάνω στην οπτική, τελειώνει με κρατικές εξετάσεις και αποκαλείται έτσι οπτικός.

Οπτομέτρης γίνεται κάποιος αφού κάνει ακόμη 4 χρόνια πρακτικής άσκησης σε αυτό το επάγγελμα και αφού δώσει τις δεύτερες κρατικές εξετάσεις υψηλότερου επιπέδου αυτή τη φορά. Αφού ο υποψήφιος περάσει με επιτυχία και αυτές τις εξετάσεις μπορεί να αποκαλείται Διπλωματούχος οπτικός - οπτομέτρης.

Η Ελβετία είναι μια ομοσπονδία με 26 καντόνια και 26 διαφορετικές νομοθεσίες. Έτσι, η επαγγελματική δραστηριότητα ελέγχεται από τους σχετικούς νόμους για την υγεία που ισχύουν σε κάθε ελβετικό καντόνι, συνήθως αποτελούμενοι από δύο κανονισμούς, ο ένας για τους οπτικούς και ο άλλος για τους διπλωματούχους οπτικούς-οπτομέτρες. Γενικά ο νόμος για την υγεία απαιτεί την κατοχή του τίτλου του Διπλωματούχου οπτικού - οπτομέτρη για την εφαρμογή φακών επαφής, τη διάθλαση και τη δυνατότητα εκπαίδευσης κάποιου μαθητευόμενου.

Οπτικοί κατασκευάζουν και πωλούν γυαλιά. Οι οπτομέτρες παρέχουν φροντίδα στα μάτια, κάνουν οφθαλμικές εξετάσεις, αλλά δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιούν διαγνωστικά φάρμακα. Οι οπτομετρικές παροχές εγκαταστάθηκαν καλά στην Ελβετία, και αξίζει να σημειωθεί ότι πάνω από το 60% του πληθυσμού επιλέγει τους οπτομέτρες για την πρωτοβάθμια υγειονομική φροντίδα των ματιών, ενώ άλλοι πρώτα κατευθύνονται σε οφθαλμίατρο.

5.6.5 Ηνωμένο Βασίλειο

Υπάρχουν δυο διακριτά επαγγέλματα, ο οπτικός και ο οπτομέτρης. Οπτομέτρης είναι ο ειδικός εκείνος για την πρωτοβάθμια υγειονομική περίθαλψη, εκπαιδευμένος για να εξετάζει τους οφθαλμούς και να μπορεί να διαπιστώσει τυχόν προβλήματα στην όραση, σημάδια τραυματισμού, οφθαλμικές ασθένειες ή ανωμαλίες και προβλήματα με την γενική υγεία. Κάνει διάγνωση, παρέχει συμβουλές και όταν είναι αναγκαίο συνταγογραφεί και προμηθεύει τους κατάλληλους φακούς επαφής ή διορθωτικά γυαλιά.

Οι οπτομέτρες σπουδάζουν στο πανεπιστήμιο για τρία τουλάχιστον έτη και συμμετέχουν σε ένα πλήρες έτος με εκπαίδευση και υπό την εποπτεία. Μόλις ανταποκριθούν και πληρούν τις προϋποθέσεις αυτές, έχουν την ευκαιρία να αναπτύξουν τα ενδιαφέροντά τους σε ειδικευμένα θέματα πρακτικής, όπως οι φακοί επαφής, η θεραπεία ματιών, η χαμηλή όραση, η όραση στα παιδιά και στον αθλητισμό. Όλοι οι οπτομέτρες που ασκούν το επάγγελμα στο Ηνωμένο Βασίλειο θα πρέπει να έχουν εγγραφεί στο General Optical Council, το οποίο είναι ένας από τους 12 οργανισμούς στο Ηνωμένο Βασίλειο που επιβλέπουν επαγγέλματα υγειονομικής

και κοινωνικής φροντίδας με τη ρύθμιση μεμονωμένων επαγγελματιών. Σύμφωνα με την ετήσια αναφορά για την περίοδο 2011-12 που έγινε τον Ιανουάριο του 2012, καταμετρήθηκαν 13202 εγγεγραμμένοι οπτομέτρες σε όλη τη Βρετανία.

Ο οπτικός είναι ο άρτια εκπαιδευμένος στην σωστή επιλογή σκελετών οράσεως, οφθαλμικών φακών, την επεξεργασία και την παροχή τους, αφού λάβει υπόψη τον τρόπο ζωής και τις επαγγελματικές ανάγκες κάθε ατόμου. Μπορεί να κάνει διάθλαση εάν έχει λάβει και γι' αυτό επιτυχώς κατάλληλη εκπαίδευση, αλλά δεν μπορεί να χορηγεί συνταγή για γυαλιά. Επίσης, αφού έχει υποβληθεί σε περαιτέρω εξειδικευμένη εκπαίδευση, είναι σε θέση να κάνει εφαρμογή φακών επαφής. Η εκπαίδευσή τους είναι 2ετής ακολουθούμενη από ένα έτος πρακτικής ή 3ετής και δεν χρειάζεται να είναι απόφοιτοι λυκείου για να ξεκινήσουν. Οι οπτικοί μετά την εγγραφή τους στο General Optical Council μπορούν να εξασκήσουν το επάγγελμα από μόνοι τους. Ρυθμίζονται από αυτό, ενώ το όργανο εκπροσώπησής τους είναι η Association of British Dispensing Opticians. Σύμφωνα με την καταμέτρηση του Ιανουαρίου του 2012, υπάρχουν 6018 διπλωματούχοι οπτικοί στο Ηνωμένο Βασίλειο.

5.6.6 Ισπανία

Οι Ισπανικές αρχές έχουν θεσπίσει νομικούς κανόνες, ώστε να είναι απαραίτητη η κατοχή ενός διπλώματος από τα University Colleges of Optics, τα οποία είναι τα μόνα αναγνωρισμένα από το κράτος. Με αυτό τον τρόπο επιβεβαιώνεται πως η κατοχή του προαναφερθέντος διπλώματος αποτελεί προϋπόθεση για την εξάσκηση του επαγγέλματος. Μια άλλη απαραίτητη προϋπόθεση για την εξάσκηση του επαγγέλματος του οπτικού - οπτομέτρη είναι η υποχρεωτική συμμετοχή του σαν μέλος στην επαγγελματική σχολή, πράγμα που αποτελεί ένα από τα βασικά χαρακτηριστικά του νομικού πλαισίου που διέπει τις εθνικές σχολές των οπτικών - οπτομετρών με στόχο τη διαφύλαξη της δημόσιας υγείας.

Ο νόμος που ισχύει για την εξάσκηση του επαγγέλματος του οπτικού είναι σε ισχύ από τις 20 Ιουλίου του 1961. Ο νόμος αυτός ορίζει τις δραστηριότητες του επαγγέλματος του οπτικού ως εξής: κόψιμο διορθωτικών κρυστάλλων, μοντάρισμα, προσαρμογή και πώληση οπτικών ειδών, σχεδιασμένων για τη διόρθωση ή την προστασία της όρασης. Αρχικά αυτές ήταν οι επαγγελματικές ικανότητες των οπτικών, οι οποίοι εξελίχθηκαν με το πέρασμα του χρόνου και ήταν οι εμπειρικοί οπτικοί.

Αργότερα, με την ίδρυση του εθνικού κολλεγίου των οπτικών (ίδρυμα στο οποίο ανήκουν όλοι οι οπτικοί και οπτομέτρες) και των πανεπιστημιακών σχολών των οπτικών, πραγματοποιήθηκε η επίσημη αναγνώριση αυτού του επαγγέλματος, με την πρόσφατη θέσπιση πτυχίου 3ετούς φοίτησης στην οπτική και οπτομετρία («Diplomado en Optica y Optometria») το οποίο είναι πανεπιστημιακού επιπέδου.

Για την εξάσκηση του επαγγέλματος του οπτικού - οπτομέτρη είναι απαραίτητο να έχει κανείς το αντίστοιχο πτυχίο. Έτσι, ο νόμος της 20^{ης} Ιουλίου 1961 ορίζει πως όλα τα καταστήματα οπτικών - οπτομετρών πρέπει να έχουν ένα άτομο με τέτοιο πτυχίο. Με την υπουργική απόφαση της 4^{ης} Απριλίου του 1962 ορίζεται πως η δραστηριότητα του οπτικού - οπτομέτρη είναι ένα πλήρως ελεύθερο επάγγελμα χωρίς νομικούς ή άλλους περιορισμούς.

5.6.7 Νορβηγία

Το επάγγελμα καθιερώθηκε με βασιλικό διάταγμα τον Απρίλιο του 1988. Μόνο το άτομο το οποίο έχει λάβει επίσημη έγκριση σύμφωνη με τις αποφάσεις και τους κανονισμούς έχει το δικαίωμα να αποκαλείται οπτομέτρης. Εκείνος που έχει αυτή την έγκριση και επιπρόσθετα έχει παρακολουθήσει με επιτυχία συγκεκριμένη εκπαίδευση στην εφαρμογή των φακών επαφής, έχει το δικαίωμα να αποκαλείται οπτομέτρης - εφαρμοστής φακών επαφής. Η επίσημη έγκριση για την εξάσκηση της οπτομετρίας και την εφαρμογή φακών επαφής δίνεται τελικά από το Υπουργείο Υγείας. Ο οπτομέτρης πρέπει να μπορεί να εκτελέσει τα παρακάτω καθήκοντα:

- § εξέταση και διάγνωση σχετικά με τις διαθλαστικές και λειτουργικές ανωμαλίες της όρασης, και αντιμετώπισή τους με οπτικά ή άλλα μη χειρουργικά μέσα και μη φαρμακευτικές μεθόδους
- § μέτρηση και ρύθμιση του οπτικού πεδίου
- § να παραπέμπει στον οφθαλμίατρο όλα εκείνα τα άτομα που πάσχουν από κάποια ασθένεια των ματιών η οποία απαιτεί ιατρική παρακολούθηση
- § κατασκευή, ρύθμιση και διάθεση οπτικών διορθωτικών μέσων

Μόνο όσοι είναι οφθαλμίατροι ή όσοι έχουν λάβει την επίσημη έγκριση για την εξάσκηση της οπτομετρίας έχουν το δικαίωμα να εκδίδουν συνταγές διορθωτικών μέσων. Οι επισήμως εγκεκριμένοι οπτομέτρες δεν έχουν το δικαίωμα χωρίς τη συμβουλή οφθαλμιάτρου να:

- § διαθέτουν οπτικά διορθωτικά μέσα σε πελάτες οι οποίοι υποφέρουν από κάποια ασθένεια των οφθαλμών ή άλλη ασθένεια σημαντική για την όραση
- § διαθέτουν διορθωτικά γυαλιά σε παιδιά κάτω των 8 ετών, εκτός κι αν έχουν ήδη αρχικά εξεταστεί από οφθαλμίατρο
- § αντιμετωπίζουν παθολογικές καταστάσεις της διόφθαλμης όρασης
- § να χρησιμοποιούν όργανα ή εξοπλισμό που δεν προορίζονται για την εξάσκηση της οπτομετρίας ή στην εφαρμογή φακών επαφής αν δεν είναι εφαρμοστές

5.6.8 Ολλανδία

Κατά τη διάρκεια των σπουδών του ο οπτομέτρης πρέπει να μάθει διάφορα θέματα και να γίνει ικανός σε πολλούς τομείς. Πρέπει, λοιπόν:

- § να μπορεί να εκτελέσει μια πλήρη εξέταση των ματιών, της οπτικής ικανότητας και της κινητικότητας των οφθαλμών του ασθενή
- § να γνωρίζει όλες τις αποκλίσεις από τη υγιή κατάσταση και να τις περιγράφει προσεκτικά
- § να είναι αποτελεσματικός χρησιμοποιώντας τις γνώσεις του πάνω στις κοινωνιολογικές επιστήμες και την ψυχολογία
- § να μπορεί να εξασκεί την οπτομετρία με τη βοήθεια διαθλαστικών και υποκειμενικών μεθόδων
- § να μπορεί να προσδιορίσει ή να μετρήσει την αμετροπία, τη διαφορά προσήλωσης, τις δυσχρωματοψίες, τα οπτικά πεδία, την ευαισθησία του αμφιβληστροειδή, ώστε να είναι σε θέση να προσδιορίσει το καλύτερο δυνατό μέσο για τη διόρθωση της οπτικής ανωμαλίας του ασθενή (π.χ. οφθαλμικοί φακοί, φακοί επαφής, οπτικά βοηθήματα χαμηλής όρασης)

- § να είναι σε θέση να εκτελεί συνταγές
- § πρωταρχικός στόχος να είναι η ικανοποίηση των οπτικών αναγκών του ασθενή και το εμπορικό μέρος της δουλειάς να θεωρείται δευτερεύουσας σημασίας
- § να πληροφορεί τον ασθενή σχετικά με το είδος των υπηρεσιών που μπορεί να του προσφέρει
- § να μπορεί να εργαστεί σε μια επιχείρηση ή να διευθύνει ένα οπτικό κατάστημα, να μπορεί να εργαστεί με άλλους συναδέλφους του και να μπορεί να εκπαιδεύσει τους υφισταμένους του. Γενικά, πρέπει να ενδιαφέρεται για τη διοίκηση και την οικονομική διαχείριση της εταιρείας.
- § να είναι ειδικός στη φυσική οπτική και να μπορεί να δίνει πληροφορίες στο κοινό σχετικά με τα οπτικά όργανα και τις διάφορες τεχνολογίες
- § να συνεργάζεται με άλλους επαγγελματίες στον τομέα της όρασης
- § να είναι ενεργός στις επαγγελματικές οργανώσεις, να συμμετέχει σε ομάδες φοιτητών στην οπτική και οπτομετρία και να έχει ερευνητική δραστηριότητα

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η επιλογή του θέματος της πτυχιακής μου εργασίας έγινε λόγω της επιθυμίας μου να συλλέξω πληροφορίες σχετικά με τις δυνατότητες που έχει το επάγγελμα του οπτικού - οπτομέτρη, αλλά και τις επιλογές που μπορεί να μου προσφέρει σε μια πιθανή εργασία σε μια από τις χώρες της Ε.Ε. Άλλωστε η εποχή που ζούμε μας επιβάλλει να αναζητήσουμε νέες προοπτικές με καλύτερες συνθήκες εργασίας.

Καθώς περνούσαν οι μέρες ψάχνοντας υλικό για την κατάσταση που επικρατεί σε κάθε χώρα, διαπίστωσα τη σημασία των δύο επιστημών αλλά και τη μεγάλη αξία τους στο χώρο της υγείας. Καταρχάς θα ήθελα να αναφερθώ στην Ελλάδα, η οποία αν και θεωρείται μια από τις εξελιγμένες χώρες της Ε.Ε, στο επάγγελμα αυτό υστερεί. Δυστυχώς, πολλοί θεωρούν την οπτομετρία σαν μια καλή ευκαιρία για να αυξήσουν τον τζίρο των καταστημάτων τους, αγνοώντας ότι η οπτομετρία συνεπάγεται σημαντικότερες ευθύνες και λήψη αποφάσεων. Από τη μια μεριά, είναι κατανοητό ότι η κίνηση για την ίδρυση των δύο Τμημάτων Οπτικής και Οπτομετρίας είχε πρωταρχικό σκοπό την αναβάθμιση του επαγγέλματος και απώτερο σκοπό την κατοχύρωσή του, αλλά από την άλλη για να συμβαδίζουν αυτά θα πρέπει να συμβούν οι απαιτούμενες αλλαγές. Το επίπεδο εκπαίδευσης ενός οπτικού διαφέρει από αυτό του οπτομέτρη. Επομένως, θα πρέπει να συνειδητοποιήσουμε ότι ως κλάδος η οπτομετρία δεν είναι απλά η διάθλαση - διάθλαση είναι ένα μέρος της οπτομετρικής εξέτασης.

Η οπτομετρία πρέπει να λειτουργεί παράλληλα με την οφθαλμολογία και την οπτική, διατηρώντας δικαιώματα και υποχρεώσεις. Δηλαδή θα πρέπει να διαχωριστούν οι αρμοδιότητες του κάθε επαγγελματία. Αυτό σημαίνει ότι για τη σωστή αντιμετώπιση κάποιων καταστάσεων, είναι απαραίτητη η συνεργασία τους για να έχουμε αποτελεσματική ίαση και αποκατάσταση της όρασης. Είναι αναγκαίο οι δύο σχολές να παρέχουν όχι μόνο σύγχρονες και τεκμηριωμένες γνώσεις, αλλά και κλινική εμπειρία (η οπτομετρία απαιτεί εκπαίδευση σε χώρους παροχής υπηρεσιών υγείας, όπως νοσοκομεία και κλινικές) ώστε ο απόφοιτος να είναι έτοιμος να εξασκήσει τα βασικά καθήκοντά του, κάτι που σήμερα έχουν τη δυνατότητα να το κάνουν μόνον αυτοί που έχουν αφιερώσει πολύ περισσότερα χρόνια για την εκπαίδευσή τους. Βέβαια, δεν είναι εφικτό να γίνουν όλοι οπτομέτρες την επόμενη μέρα. Γι' αυτό άλλωστε δεν έχει κατοχυρωθεί ακόμη.

Η οπτομετρία ανά τον κόσμο παρουσιάζει ανομοιογένεια ως προς τον τρόπο λειτουργίας της, οπότε θα πρέπει να οριοθετήσουμε τα επαγγέλματα αυτά και δουλεύοντας συνολικά να χτίσουμε τον τομέα αυτό με βάση τις ανάγκες της ελληνικής κοινωνίας και των κενών που παρουσιάζει το σύστημα υγείας. Και επειδή η επιστήμη εξελίσσεται και κανένας μας δεν θυμάται όλα αυτά που διδάχθηκε στην σχολή, η διαβίου υποχρεωτική εκπαίδευση είναι αναγκαία. Δεν είναι δυνατόν να τρέχουν οι εξελίξεις στο χώρο της διόρθωσης της όρασης, και ο ειδικός οπτομέτρης να μην προτείνει λύσεις επειδή δεν τις έχει δοκιμάσει, ή ακόμα χειρότερα επειδή δεν τις έχει ακούσει. Προκειμένου η οπτομετρία να αναγνωριστεί ως αυτόνομο επάγγελμα, αυτό απαιτεί προσπάθεια, υποχρεωτική συνεχή εκπαίδευση, και σεβασμό στον ασθενή.

Παρόλο την απαραίτητη παρουσία της οπτομετρίας στον τομέα της υγιεινής περίθαλψης της όρασης, παρόμοια προβλήματα θεσμοθέτησης με αυτά της Ελλάδας υπάρχουν και σε άλλες χώρες της Ε.Ε, όπως για παράδειγμα στην Τουρκία και

Ρουμανία που το επίπεδο εκπαίδευσης είναι ανάλογο ενός Οπτικού, αφού περιορίζεται στην κατεργασία και παροχή οφθαλμικών φακών και τη δυνατότητα εφαρμογής φακών επαφής. Σε άλλες χώρες της Ευρώπης, όμως, γίνονται ανάλογες κινήσεις για αναβάθμιση του επαγγέλματος, και μπορούν νόμιμα όχι μόνο κάνουν διάθλαση αλλά και να προβούν σε οφθαλμολογικό έλεγχο για πιθανές παθήσεις, κάτι που συμβαίνει στις Σκανδιναβικές χώρες. Τρανταχτό, επίσης, παράδειγμα είναι ο οπτομέτρης στην Αγγλία ο οποίος μέσα από την παρακολούθηση ειδικών σεμιναρίων, στα πλαίσια της δια βίου εκπαίδευσης, έχει τη δυνατότητα να αναβαθμίσει τις αρμοδιότητές του και να φτάσει στο επίπεδο συνταγογράφησης θεραπευτικών φαρμάκων.

Οι συζητήσεις μεταξύ των εκπροσώπων των διάφορων ευρωπαϊκών ιδρυμάτων που γίνονται κατά καιρούς και η αναφορά του προγράμματος σπουδών τους, όπως ήταν αναμενόμενο, φανέρωσε το χάσμα που υπάρχει στην εκπαίδευση μεταξύ των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Παρόλο που στόχος της Ε.Ε - όπως φανερώνει και το όνομά της - είναι η κοινή πορεία των κρατών μελών της, που αυτό θα έπρεπε να σημαίνει ίδιο σύστημα εκπαίδευσης αλλά και ίσα δικαιώματα και αντιμετώπιση των νέων στην επαγγελματική τους σταδιοδρομία, εντούτοις αυτό δεν συμβαίνει.

Συνεπώς, αυτό που αποκόμισα από την περάτωση της εργασίας μου είναι ότι δυστυχώς, η Ελλάδα δεν πληροί τις προϋποθέσεις που πρέπει να έχει η οπτομετρία ως αυτόνομο επάγγελμα και τουλάχιστον μέχρι στιγμής δε συγκαταλέγεται στις χώρες εκείνες που θεωρούνται ανεπτυγμένες στο επάγγελμα αυτό. Οπότε, σε περίπτωση που θέλω να πετύχω στο επάγγελμα του οπτικού - οπτομέτρη οι επιλογές που έχω είναι σε συγκεκριμένες χώρες της Ε.Ε.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- § Διδακτικές σημειώσεις
- § <http://peoo.gr/page/default.asp?id=3&la=1>
- § <http://www.ecoo.info/>
- § <http://www.iatropedia.gr/files/articles/82ba6c73530288332b438ce8361634c8.pdf>
- § <http://optics-optometry.blogspot.gr/>
- § <http://www.eye-net.gr/public/optics.asp>
- § <http://www.ottica.gr/pages.php?pageid=10>
- § <http://wco.pellesweb.no/>
- § <http://annualreport11-12.optical.org/>
- § <http://www.optical.org/>
- § <http://www.college-optometrists.org/>
- § <http://ischool.e-steki.gr/showthread.php?t=51405>
- § <http://wco.pellesweb.no/>
- § http://www.visiontraining.gr/kentriki_selida.htm#.Ua50NefxpOF
- § http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CF%85%CF%81%CF%8E%CF%80%CE%B7#.CE.99.CF.83.CF.84.CE.BF.CF.81.CE.AF.CE.B1_.CE.A0.CE.BF.CE.BB.CE.B9.CF.84.CE.B9.CF.83.CE.BC.CF.8C.CF.82